
Dokument s plenarne sjednice

A9-0424/2023

8.12.2023

IZVJEŠĆE

o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu i politici Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2023.
(2023/2118(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestitelj: Nacho Sánchez Amor

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	35
PRILOG I.: POJEDINAČNI SLUČAJEVI KOJE JE EUROPSKI PARLAMENT POKRENUO OD PROSINCA 2022.	36
PRILOG II.: POPIS DOBITNIKA I FINALISTA NAGRADE SAHAROV KOJI SU PRITVORENI I LIŠENI SLOBODE	59
PRILOG III.: POPIS REZOLUCIJA	61
PRILOG IV.: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE	65
PISMO ODBORA ZA PRAVA ŽENA I RODNU RAVNOPRAVNOST	66
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	71
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	72

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu i politici Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2023. (2023/2118(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir članke 2., 3., 8., 21. i 23. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir članke 17. i 207. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima i ostale sporazume i instrumente o ljudskim pravima koje je usvojio UN,
- uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,
- uzimajući u obzir Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o izbjeglicama iz 1951. i njezin Protokol iz 1967.,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948. i Rezoluciju 43/29 Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava od 22. lipnja 2020. o sprečavanju genocida,
- uzimajući u obzir Međunarodnu konvenciju o suzbijanju i kažnjavanju zločina aparthejda iz 1976.,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja od 10. prosinca 1984.,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda od 18. prosinca 1979. o ukidanju svih oblika diskriminacije žena,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom,
- uzimajući u obzir Deklaraciju o ukidanju svih oblika nesnošljivosti i diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja proglašenu Rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda 36/55 od 25. studenoga 1981.,
- uzimajući u obzir Deklaraciju Ujedinjenih naroda od 18. prosinca 1992. o pravima osoba pripadnika nacionalnih ili etničkih, vjerskih i jezičnih manjina,
- uzimajući u obzir Deklaraciju Ujedinjenih naroda o borcima za ljudska prava koju je

9. prosinca 1998. konsenzusom u Rezoluciji 53/144 usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda,

- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenoga 1989. i njezina dva fakultativna protokola usvojena 25. svibnja 2000.,
- uzimajući u obzir Rezoluciju 55/25 od 15. studenoga 2000. o Konvenciji Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (Protokol iz Palerma) i njezin Protokol za sprečavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudima, posebice ženama i djecom, koji je stupio na snagu 25. prosinca 2003.,
- uzimajući u obzir Ugovor Ujedinjenih naroda o trgovini oružjem koji je stupio na snagu 24. prosinca 2014. i Kodeks ponašanja EU-a pri izvozu oružja od 5. lipnja 1998.,
- uzimajući u obzir Pekinšku deklaraciju Ujedinjenih naroda iz rujna 1995.,
- uzimajući u obzir Program održivog razvoja Ujedinjenih naroda do 2030. donesen 25. rujna 2015., a posebno 1., 4., 5., 8., 10. i 16. cilj tog programa,
- uzimajući u obzir Globalni sporazum za sigurne, propisne i zakonite migracije donesen 19. prosinca 2018. i Globalni sporazum o izbjeglicama od 17. prosinca 2018.,
- uzimajući u obzir osmu reviziju Globalne protuterorističke strategije UN-a donesenu 22. lipnja 2023.,
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe od 4. travnja 1997. o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine i njezine dodatne protokole, Konvenciju od 16. svibnja 2005. o suzbijanju trgovanja ljudima i Konvenciju od 25. listopada 2007. o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja,
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe od 11. svibnja 2011. o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija), koju nisu ratificirale sve države članice,
- uzimajući u obzir Protokole br. 6 i br. 13 uz Konvenciju Vijeća Europe od 28. travnja 1983. za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, o ukidanju smrtne kazne,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/1998 od 7. prosinca 2020. o mjerama ograničavanja zbog teških kršenja i povreda ljudskih prava¹,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009²,
- uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje od

---

¹ SL L 410 I, 7.12.2020., str. 1.

² SL L 209, 14.6.2021., str. 1.

2020. do 2024., koji je Vijeće usvojilo 17. studenoga 2020., kao i njegov pregled sredinom razdoblja provedbe usvojen 9. lipnja 2023.,

- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 25. studenoga 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III – ambiciozan plan za rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena u okviru vanjskog djelovanja EU-a” (JOIN(2020)0017),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 18. rujna 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020. – 2025.” (COM(2020)0565),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. ožujka 2021. naslovljenu „Strategija EU-a o pravima djeteta” (COM(2021)0142),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. ožujka 2021. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030.” (COM(2021)0101),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025.” (COM(2020)0698),
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a o borcima za ljudska prava, koje je Vijeće usvojilo 14. lipnja 2004. i revidiralo 2008., te drugu smjernicu o provedbi tih smjernica potvrđenu 2020.,
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a o promicanju poštovanja međunarodnog humanitarnog prava iz 2005., kako su ažurirane 2009.³,
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a o smrtnoj kazni, kako ih je ažuriralo Vijeće 12. travnja 2013.,
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a o promicanju i zaštiti slobode vjeroispovijedi ili uvjerenja, koje je Vijeće usvojilo 24. lipnja 2013.,
- uzimajući u obzir Smjernice za promicanje i zaštitu svih ljudskih prava lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI), koje je Vijeće usvojilo 24. lipnja 2013.,
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a za ljudska prava o slobodi izražavanja na internetu i izvan njega, koje je Vijeće usvojilo 12. svibnja 2014.,
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a za ljudska prava o nediskriminaciji u vanjskom djelovanju, koje je Vijeće usvojilo 18. ožujka 2019.,
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a za ljudska prava o zdravstveno ispravnoj vodi za piće i sanitarnim uvjetima, koje je Vijeće usvojilo 17. lipnja 2019.,

---

³ SL C 303, 15.12.2009., str. 12.

- uzimajući u obzir revidirane Smjernice za politiku EU-a prema trećim zemljama u vezi s mučenjem i drugim okrutnim, neljudskim ili ponižavajućim postupanjem ili kažnjavanjem, koje je Vijeće usvojilo 16. rujna 2019.,
- uzimajući u obzir revidirane Smjernice EU-a za dijaloge s partnerskim/trećim zemljama o ljudskim pravima, koje je Vijeće odobrilo 22. veljače 2021.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. rujna 2012. naslovljenu „Temelji demokracije i održivog razvoja: suradnja Europske unije s civilnim društvom u vanjskim odnosima” (COM(2012)0492),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 10. ožujka 2023. o ulozi prostora za građansko djelovanje u zaštiti i promicanju temeljnih prava u EU-u,
- uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 20. veljače 2023. o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2023.,
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2022. o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2022. o zabrani proizvoda nastalih prisilnim radom na tržištu Unije (COM(2022)0453),
- uzimajući u obzir zajednički prijedlog Komisije i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 3. svibnja 2023. za uredbu Vijeća o mjerama ograničavanja protiv teških djela korupcije (JOIN(2023)0013),
- uzimajući u obzir Deklaraciju Vijeća Europe iz Reykjavika pod nazivom „Ujedinjeni oko naših vrijednosti” od 16. i 17. svibnja 2023.,
- uzimajući u obzir izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava od 11. srpnja 2023. naslovljeno „Zaštita ugroženih boraca za ljudska prava: ulazak u EU, boravak u EU-u i potpora EU-a”,
- uzimajući u obzir Godišnje izvješće EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2022.,
- uzimajući u obzir Zajednički plan Europskog parlamenta i rotirajućih predsjedništava Vijeća od 7. rujna 2022. o organizaciji, koordinaciji i provedbi vremenskog okvira za pregovore suzakonodavaca o CEAS-u i novom europskom paktu o migracijama i azilu,
- u obzir Nagradu Saharov za slobodu mišljenja, koju je Parlament 2023. dodijelio Jini Mahsi Amini i iranskom pokretu „Žena, život, sloboda”,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2019. o Smjernicama EU-a i mandatu posebnog izaslanika EU-a za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja izvan

EU-a⁴,

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. listopada 2020. o rodnoj ravnopravnosti u vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a⁵,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o zaštiti ljudskih prava i vanjskoj migracijskoj politici EU-a⁶,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o učincima klimatskih promjena na ljudska prava i ulozi boraca za zaštitu okoliša u vezi s tim pitanjem⁷,
  - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 8. srpnja 2021. naslovljenu „Globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki)”⁸,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. s preporukama Komisiji o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a⁹,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. ožujka 2023. o Smjernicama EU-a o borcima za ljudska prava¹⁰,
  - uzimajući u obzir svoju preporuku od 17. veljače 2022. upućenu Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o korupciji i ljudskim pravima¹¹,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2023. o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu i politici Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2022.¹² te svoje prethodne rezolucije o ranijim godišnjim izvješćima,
  - uzimajući u obzir svoje rezolucije o kršenju ljudskih prava, demokracije i vladavine prava (tzv. hitne rezolucije) usvojene od 2019. u skladu s člankom 144. Poslovnika, a posebno one usvojene 2022. i 2023.,
  - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir pismo Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0424/2023),
- A. budući je 2023. obilježena 75. godišnjica Opće deklaracije o ljudskim pravima, 30. godišnjica Bečke deklaracije i Akcijskog programa te 25. godišnjica Deklaracije Ujedinjenih naroda o borcima za ljudska prava i Rimskog statuta Međunarodnog

---

⁴ SL C 411, 27.11.2020., str. 30.

⁵ SL C 404, 6.10.2021., str. 202.

⁶ SL C 15, 12.1.2022., str. 70.

⁷ SL C 15, 12.1.2022., str. 111.

⁸ SL C 99, 1.3.2022., str. 152.

⁹ SL C 117, 11.3.2022., str. 88.

¹⁰ SL C, C/2023/409, 23.11.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/409/oj>.

¹¹ SL C 342, 6.9.2022., str. 295.

¹² SL C 214, 16.6.2023., str. 77.

kaznenog suda;

- B. budući da se Europska unija u vanjskom djelovanju vodi vrijednostima i načelima iz članka 2., članka 3. stavka 5. i članka 21. stavka 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i iz Povelje Europske unije o temeljnim pravima, koji su nadahnuli stvaranje, razvoj i proširenje EU-a; budući da te vrijednosti u prvom redu uključuju poštovanje ljudskog dostojanstva i temeljnih sloboda, vladavinu prava, univerzalnost i nedjeljivost ljudskih prava, načela jednakosti, solidarnosti i nediskriminacije te poštovanje načela Povelje UN-a i međunarodnog prava;
- C. budući da Unija u okviru svojeg vanjskog djelovanja mora utvrditi i provoditi zajedničke politike i djelovanja radi učvršćivanja i podrške demokraciji i ljudskim pravima u skladu s člankom 21. stavkom 2. UEU-a; budući da se to može postići samo ako se demokraciju i ljudska prava uspješno učini okosnicom svih politika i instrumenata EU-a, među ostalim trgovine, razvoja, sigurnosti i obrane te proširenja;
- D. budući da su dosljednost i usklađenost unutarnjih i vanjskih politika EU-a u skladu s temeljnim načelima i vrijednostima Unije ključne za postizanje djelotvornih i vjerodostojnih politika EU-a za potporu demokraciji i ljudskim pravima;
- E. budući da demokratske zemlje moraju svakoj osobi zajamčiti uživanje ljudskih prava i temeljnih sloboda; budući da je EU i dalje u potpunosti predan obrani multilateralizma i univerzalnih vrijednosti, načela i normi kojima se vode države članice UN-a; budući da bi EU i partneri trebali podupirati obranu univerzalnosti ljudskih prava kao jedan od prioriteta;
- F. budući da se međunarodni poredak utemeljen na pravilima suočava sa sve više izazova zbog različitih aktera koji, djelujući samostalno ili zajednički, pokušavaju potkopati multilateralne organizacije te narušiti, zaobići ili onemogućiti provedbu međunarodnog humanitarnog prava i prava o ljudskim pravima; budući da su manipulacija informacijama i upletanje postali dio strategija koje autokratski akteri upotrebljavaju kako bi izvršili pritisak na demokratske vrijednosti i norme, čime se narušavaju provjere zlouporabe ovlasti, povećava učestalost i ozbiljnost kršenja ljudskih prava te ograničava prostor za djelovanje civilnog društva, neovisnih medija i demokratskih oporbenih pokreta;
- G. budući da se broj autokracija povećao, pri čemu prema podacima Sveučilišta u Göteborgu 70 % svjetskog stanovništva sada živi pod autoritarnom vladavinom¹³; budući da je nazadovanje demokracije postalo stvarna globalna tendencija u politici koja je zahvatila razvijene demokracije, koje i dalje imaju problem političke polarizacije, lošeg funkcioniranja institucija i prijetnji građanskim slobodama; budući da taj porast autoritarizma, neliberalizma i reakcionarskih tendencija u cijelom svijetu, uključujući Europsku uniju, ugrožava globalni poredak utemeljen na pravilima, zaštitu i promicanje ljudskih prava i demokracije u svijetu, kao i vrijednosti i načela na kojima se Europska unija temelji;

---

¹³ Sveučilište u Göteborgu, „The world is becoming increasingly authoritarian – but there is hope” (Svijet postaje sve autoritarniji – ali ima nade), 2. ožujka 2023. <https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope>.

- H. budući da je ovogodišnja revizija Akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. 2024. sredinom provedbenog razdoblja pokazala da se unatoč dosad postignutom napretku EU i njegovi partneri sličnih stavova ne mogu zadovoljiti time, posebno u kontekstu dosad nezabilježenih izazova za ljudska prava, slobodu i demokraciju u cijelom svijetu;
- I. budući da se kršenja prava na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti i dalje bilježe u cijelom svijetu i dovode do slučajeva opresije, sukoba i rata kršenja međunarodnog prava;
- J. budući da je u izvješću Vijeću za ljudska prava iz 2010. neovisni stručnjak u području kulturnih prava utvrdio kulturna prava kao prava povezana sa širokim rasponom pitanja i vrijednosti u vezi s ljudskim pravima, kao što je, među ostalim, pravo na sudjelovanje u kulturnom životu i obrazovanju, kao i prisutnost kulturnih prava u različitim međunarodnim instrumentima za ljudska prava;
- K. budući da je rodna ravnopravnost jedna od temeljnih vrijednosti EU-a; budući da se ljudska prava žena i djevojčica, uključujući njihova seksualna i reproduktivna prava, i dalje krše u cijelom svijetu; budući da se za borce za ljudska prava žena i organizacije civilnog društva koje promiču rodnu ravnopravnost, ženska prava te seksualno i reproduktivno zdravlje i prava i dalje sužava prostor za njihov važan rad te se oni suočavaju s prijetnjama nasiljem, uznemiravanjem i zastrašivanjem; budući da rodno osviještenu politiku i intersekcijski pristup stoga treba integrirati kao horizontalno načelo u sve aktivnosti i politike EU-a te ih u sklopu njih i provoditi;
- L. budući da se zbog energetske krize u spoju s krizom proizvodnje hrane povećava siromaštvo i ranjivost u svijetu, što negativno utječe na ljudska prava;
- M. budući da odgovorno poslovno ponašanje poduzeća sa sjedištem u EU-u ima ključnu ulogu u osiguravanju da se politike EU-a o ljudskim pravima doista provode i unutar i izvan EU-a, među ostalim u kontekstu rada; budući da je EU predan promicanju provedbe odgovornog poslovnog ponašanja u svim sektorima proizvodnje i na svim razinama lanca vrijednosti te zaštititi žrtava kršenja i povreda ljudskih prava povezanih s poslovanjem;
- N. budući da okolišne krize, uključujući one koje su posljedica klimatskih promjena, deforestacije i ekstraktivnih djelatnosti, mogu uzrokovati kršenja ljudskih prava i ne utječu samo na neposredno zahvaćene pojedince i lokalne zajednice, već i na cjelokupno čovječanstvo; budući da je posljednjih godina zabilježen porast broja ubojstava, napada i drugih oblika nasilja nad borcima za prava u području okoliša, među ostalim među autohtonim stanovništvom; budući da su klimatske promjene i uništavanje okoliša dva hitna i međusobno povezana izazova koji ugrožavaju održivi razvoj i uživanje u ljudskim pravima na svjetskoj razini; budući da šteta koja se nanosi okolišu i učinci klimatskih promjena pojačavaju nesigurnost, marginalizaciju i nejednakost te sve više prisiljavaju ljude da napuste svoje domove ili ih zarobljavaju u nesigurnim uvjetima u kojima se povećava njihova ranjivost;
- O. budući da su borci za ljudska prava i organizacije civilnog društva bitni saveznici u nastojanjima EU-a da zaštiti i promiče ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava te da spriječi sukobe u cijelom svijetu; budući da je stoga od temeljnog interesa za EU i

njegove države članice da podupiru njihov rad te zaštite njih i prostor u kojem djeluju; budući da se vlade u cijelom svijetu sve više služe novim vrstama taktika i restriktivnih mjera protiv boraca za ljudska prava kako bi cenzurirale njihov rad te ih ušutkale i uznemiravale; budući da te mjere uključuju strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja, restriktivne vladine politike, klevetničke kampanje, diskriminaciju i zastrašivanje ili nasilje, uključujući izvansudska pogubljenja, otmice te proizvoljna uhićenja i pritvaranja; budući da su napadi na borce za ljudska prava sve više usmjereni i na njihove obitelji i zajednice; budući da se prostor za civilno društvo sužava, među ostalim zbog toga što države diljem svijeta uvode sve strože postupke izdavanja dozvola za organizacije civilnog društva i zabrane ili ograničenja za financiranje koje te organizacije mogu primiti donacijama te stigmatiziraju te organizacije kao „strane agente”; budući da u brojnim zemljama svijeta prevladava ozračje nekažnjavanja za kršenja prava boraca za ljudska prava;

- P. budući da je terorizam i dalje jedna od najozbiljnijih prijetnji međunarodnome miru i sigurnosti te predstavlja jasno kršenje ljudskih prava i temeljnih sloboda;

Suočavanje s globalnim tendencijama i velikim izazovima

1. ponovno ističe univerzalnost međuovisnost, međupovezanost i nedjeljivost ljudskih prava te urođeno dostojanstvo svakog ljudskog bića; ponovno potvrđuje dužnost EU-a i njegovih država članica da odlučno, koherentno i dosljedno promiču i štite demokraciju, vladavinu prava te univerzalnost i neotuđivost ljudskih prava u cijelom svijetu; poziva EU i njegove države članice da promiču udruživanje snaga demokratskih društava i relevantnih međunarodnih i regionalnih organizacija radi pružanja odgovora na prijetnje i promicanja ljudskih prava u cijelom svijetu, među ostalim zauzimanjem odlučnog i javnog stajališta kojim bi se potvrdila njihova predanost obrani univerzalnosti ljudskih prava i vladavine prava;
2. osuđuje totalitarne i autoritarne režime zbog zlouporabe multilateralnih institucija, a posebno Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava, u pokušaju da neutraliziraju mehanizme za ljudska prava i mogućnost da se u okviru tih mehanizama zemlje pozove na odgovornost za kršenje ljudskih prava te da naruše i/ili preoblikuju međunarodne norme u korist svojih autoritarnih planova; poziva Vijeće i države članice da surađuju s demokratskim saveznicima sličnih stavova na podržavanju reforme multilateralnih institucija kako bi postale otpornije na zlonamjeren utjecaj autoritarnih režima;
3. naglašava da EU mora biti u potpunosti spreman boriti se protiv porasta zlonamjernog utjecaja autoritarizma, neliberalizma i ekstremizma, kao i prijetnji očuvanju ljudskih prava te sve prisutnijih napada na univerzalnost ljudskih prava, demokraciju, vladavinu prava i međunarodno humanitarno pravo;
4. ističe da zbog svoje ambiciozne predanosti i retorike vanjske politike u području ljudskih prava EU mora biti dosljedan i uzoran u pogledu odanosti univerzalnim ljudskim pravima i demokraciji; žali zbog pogoršanog stanja ljudskih prava i vladavine prava diljem svijeta, pa i u EU-u, što narušava vjerodostojnost Unije kada se suprotstavlja globalnom nazadovanju demokracije i ljudskih prava; poziva EU i države članice da budu primjer drugima i da strogo poštuju ljudska prava, osiguravaju poticajno okruženje svojem civilnom društvu te da se suprotstave svim negativnim tendencijama

u tom području;

5. osuđuje sve rašireniju tendenciju kršenja ljudskih prava te demokratskih načela i vrijednosti diljem svijeta, kao što su produbljivanje društvenih, gospodarskih i političkih nejednakosti, ukidanje postojećih prava, posebno za žene, stalno i sustavno isključivanje i diskriminiranje čitavih društvenih skupina, pogubljenja, izvansudska pogubljenja, mučenje, rodno uvjetovano nasilje, diskriminacija i rodni aparthejd, proizvoljna uhićenja i pritvaranja, sustavna i strukturna diskriminacija i nejednakost, represija marginaliziranih i ranjivih pojedinaca i skupina, civilnog društva, političkih protivnika te etničkih i vjerskih manjina, ropstvo i prisilni rad, prisilne deportacije, prekomjerna upotreba nasilja kojem pribjegavaju javna tijela, cenzura i prijetnje neovisnim medijima i novinarima, kao i prijetnje u digitalnoj sferi kao što su, među ostalim, nadzor na internetu i blokada pristupa internetu; osuđuje prakse transnacionalne represije koju provode autokratski režimi; žali zbog slabljenja zaštite demokratskih institucija i smanjenja prostora za djelovanje civilnog društva diljem svijeta, što omogućuje nekažnjavanje kršenja ljudskih prava; napominje da se broj demokratskih društava i dalje smanjuje, dok je broj autoritarnih režima u porastu;
6. osuđuje smišljenu retoriku kojom se autoritarni i neliberalni režimi služe radi napada na univerzalnost ljudskih prava i vladavinu prava; upozorava da takvi režimi šire navedenu retoriku na međunarodnim forumima kao što je Vijeće Ujedinjenih naroda za ljudska prava; poziva EU i njegove države članice da se suprotstave toj neprijateljskoj retorici, u kojoj se često poziva na kulturni relativizam radi prikrivanja zlouporabe moći, kao i dezinformacijama i vanjskom upletanju na štetu EU-a; poziva EU i države članice da u tu svrhu upotrijebe sve raspoložive alate, među ostalim da u cijelosti iskoriste potencijal međunarodnih kulturnih odnosa EU-a;
7. zabrinut je zbog činjenice da se međunarodne konferencije i događanja koja su iznimno medijski popraćena organiziraju u autoritarnim i neliberalnim zemljama u kojima se borci za ljudska prava progone ili uznemiravaju te da te zemlje koriste takve događaje kao prilike za promidžbu i iskrivljuju svoj ugled na globalnoj sceni u pogledu stanja ljudskih prava;
8. upozorava na sve raznovrsnije alate kojima se koriste autoritarni, totalitarni i neliberalni režimi kako bi stvorili okvir za slabljenje ljudskih prava, u vidu zakonodavnih i nezakonodavnih odredbi koje se upotrebljavaju za namještanje izbora, ušutkavanje civilnog društva, marginaliziranih i ranjivih pojedinaca i skupina, manjina i političkih protivnika, neovisnih medija i kritičara te za upućivanje prijetnji navedenima, zatim za kontrolu pravosuđa i progon boraca za ljudska prava, novinara, pravnika, umjetnika, aktivista i ostalih koji kritiziraju postupanje tih režima;
9. osuđuje autoritarne i neliberalne režime zbog sve raširenijeg nepoštovanja međunarodnog prava o ljudskim pravima, posebno one režime koji stvaraju i šire postojeće unutarnje i međunarodne sukobe te uzrokuju nove, s razornim posljedicama za ljudska prava; napominje da ti režimi pokušavaju potkopati legitimitet međunarodnog prava o ljudskim pravima kako bi izbjegli njegovu primjenu, što im je obveza;
10. poziva na procjenu djelotvornosti strategije „tihe diplomacije” i na to da se EU glasnije

založi za obranu ljudskih prava;

11. oštro osuđuje zlodjela, ratne zločine i teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava, uključujući seksualno nasilje, rodno uvjetovano nasilje, deportaciju djece te mučenje i ubojstva civila i ratnih zarobljenika koje su počinile ruske oružane snage i njihovi pomagači u nezakonitoj, neopravdanoj i ničim izazvanoj ruskoj ratnoj agresiji na Ukrajinu te izražava duboku zabrinutost zbog navedenoga; podsjeća da je potpora Ukrajini u ratu protiv Rusije ključna za očuvanje međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima; apelira na to da se poduzmu sve potrebne mjere kako bi se osiguralo da se osobe koje su počinile ratne zločine i prekršile ljudska prava u Ukrajini identificiraju i privedu pravdi; poziva EU i njegove države članice da nastave pružati punu potporu relevantnim dionicima, mjerama i mehanizmima u tom području, uključujući ukrajinske tužitelje, istražitelje i sudstvo, Međunarodni kazneni sud, Istražno povjerenstvo Vijeća UN-a za ljudska prava i nacionalne istrage u skladu s načelom univerzalne nadležnosti; naglašava važnost brzog prikupljanja i čuvanja dokaza o ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti te pozdravlja napore civilnog društva u tu svrhu;
12. sa zadovoljstvom primjećuje da postoje i „svijetle točke ljudskih prava”, što je odraz određenog napretka u tom kontekstu velikih izazova za ljudska prava diljem svijeta; snažno podupire rad UN-a, Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS), Ureda OESS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) i Vijeća Europe, kao i boraca za ljudska prava i organizacija civilnog društva, među ostalim, na tome da se međunarodne obveze pretoče u konkretne mjere za ostvarivanje ljudskih prava; ističe potrebu za strateški pojačanom komunikacijom o ljudskim pravima i demokraciji koja pokazuje predanost EU-a u vidu širenja informacija o pozitivnim razvojnim promjenama, politikama i najboljim praksama te poziva delegacije EU-a i diplomatske misije država članica EU-a da i one djeluju u tom smjeru i u trećim zemljama; podupire kampanju Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) za obilježavanje 75. obljetnice Opće deklaracije o ljudskim pravima 2023. radi potpore inicijativi Ujedinjenih Naroda „Human Rights 75” i inicijativu „Dobri primjeri u području ljudskih prava”¹⁴ kao način promicanja pozitivnih priča o ljudskim pravima;

Reagiranje na univerzalne izazove u području ljudskih prava i demokracije

Poštovanje međunarodnog prava o ljudskim pravima i humanitarnog prava

13. naglašava povezanost kršenja ljudskih prava i raširenog nekažnjavanja te nedostatka odgovornosti u regijama i zemljama pogođenima sukobima; ističe potrebu za poštovanjem međunarodnog prava o ljudskim pravima i humanitarnog prava, posebno u pogledu Ženevskih konvencija; oštro osuđuje kršenja međunarodnog humanitarnog prava i povrede ljudskih prava od strane vladinih snaga i oružanih skupina u cijelom svijetu, koji su u nekim slučajevima bili ratni zločini i zločini protiv čovječnosti; poziva na učinkovito jamčenje brzog i neometanog prolaska humanitarne pomoći tijekom oružanih sukoba i prirodnih katastrofa te na sustavno stvaranje humanitarnih koridora kada i gdje je to potrebno u oružanim sukobima i ratovima; osuđuje pokušaje autoritarnih vlada da se upleću u aktivnosti organizacija za humanitarnu pomoć i da ih ograničavaju; u tom kontekstu podsjeća na važnost koordinacije civilnih i vojnih aktera; osuđuje katastrofalne humanitarne posljedice i kršenja ljudskih prava

---

¹⁴ <https://goodhumanrightsstories.net/>.

uzrokovane modernim ratovanjem i sukobima diljem svijeta, uključujući, među ostalim, bombardiranje civilnih meta, silovanje i mučenje, prisilno raseljavanje i nezakonite deportacije; upozorava na rodno uvjetovane učinke oružanih sukoba, uključujući upotrebu seksualnog nasilja nad ženama i djevojčicama kao ratne taktike, učinak na djecu i manjine, kao i posljedice za okoliš;

14. poziva EU i njegove države članice da ulože više truda u promicanje poštovanja međunarodnog humanitarnog prava i pružanje pomoći žrtvama da pristupe međunarodnom pravosuđu te dobiju pravni lijek i odštetu; ističe da su napadi na civile i objekte neophodne za opstanak civila zabranjeni prema međunarodnom humanitarnom pravu; poziva EU i njegove međunarodne partnere da u potpunosti iskoriste sve relevantne instrumente za borbu protiv međunarodnih zločina, uključujući primjenu načela univerzalne nadležnosti, posebne sudove na nacionalnoj i međunarodnoj razini, među ostalim za zločin agresije, kao i za uspostavu fleksibilnih mehanizama suradnje i financiranja u svrhu brzog prikupljanja i analize dokaza o kaznenim djelima; poziva Komisiju da zajamči da se ti instrumenti primjenjuju u koordinaciji s drugim relevantnim instrumentima EU-a i država članica te kao dopuna njima;
15. ponavlja poziv državama članicama da pomognu zauzdati oružane sukobe i ozbiljna kršenja ljudskih prava ili međunarodnog humanitarnog prava strogom primjenom odredbi članka 7. Ugovora UN-a o trgovini oružjem o izvozu i procjeni izvoza, Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP o izvozu oružja¹⁵ i Uredbe EU-a o robi s dvojnog namjenom¹⁶; apelira na EU da procjenjuje zlonamjernu upotrebu špijunskih softvera dok se ne uvedu pouzdani propisi kojima će se zajamčiti njihova upotreba u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava; izražava trajnu zabrinutost zbog upotrebe naoružanih bespilotnih letjelica izvan međunarodnog pravnog okvira te poziva na procjenu učinka koji projekti razvoja naoružanih bespilotnih letjelica imaju na ljudska prava; poziva EU da preuzme inicijativu za uspostavu pravno obvezujućeg instrumenta kojim bi se zabranila smrtonosna autonomna oružja bez primjerene ljudske kontrole;
16. ističe da je važno osigurati usklađenost politike EU-a u odnosu na slučajeve okupacije ili pripojenja teritorija, koja bi trebala počivati na međunarodnom humanitarnom pravu radi sprečavanja teškog kršenja ljudskih prava na terenu; ističe odgovornost korporacija sa sjedištem u EU-u da primjenjuju najstrožu politiku dužne pažnje za sve gospodarske i financijske aktivnosti unutar tih teritorija ili u suradnji s njima te da osiguraju strogu usklađenost s međunarodnim pravom i politikom sankcija EU-a ako bi to bilo primjenjivo na te situacije; u tom kontekstu poziva Komisiju da pojasni pravila primjenjiva u vezi s trgovinom EU-a s takvim područjima;

Pravo na život: napredak prema općem ukidanju smrtne kazne

17. ponavlja svoje principijelno protivljenje smrtnoj kazni kao obliku okrutnog, neljudskog

---

¹⁵ Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (SL L 335, 13.12.2008., str. 99.).

¹⁶ Uredba (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnog namjenom (SL L 206, 11.6.2021., str. 1.).

i ponižavajućeg kažnjavanja koje je nepovratno; žali zbog činjenice što unatoč tendenciji poduzimanja koraka prema ukidanju smrtne kazne u nekim zemljama izvan EU-a i dalje postoje znatni izazovi u tom pogledu; žali zbog činjenice da je u drugim zemljama izvan EU-a primjena smrtne kazne u porastu i da je broj izvršenih smrtnih kazni dosegnuo najvišu razinu u posljednjih pet godina; ponavlja svoj poziv da sve zemlje u potpunosti ukinu smrtnu kaznu ili smjesta uvedu moratorij na nju kao prvi korak prema njezinu ukidanju; potiče EU i države članice da upotrijebe sve raspoložive alate, uključujući trgovinske sporazume i sporazume o pridruživanju sa zemljama izvan EU-a, kako bi se uveo moratorij na primjenu smrtne kazne s ciljem njezina ukidanja;

18. naglašava da EU mora neumorno ulagati napore u ukidanje smrtne kazne u cijelom svijetu, kao jedan od glavnih ciljeva njegove vanjske politike u području ljudskih prava; poziva EU i njegove države članice da se na relevantnim međunarodnim forumima zalažu za ukidanje smrtne kazne i za najširu moguću potporu tom stajalištu; potiče kontinuirane napore tijela UN-a u pogledu univerzalnog ukidanja smrtne kazne, u skladu s rezolucijama Opće skupštine UN-a; nadalje poziva predmetne zemlje da kao prvi korak smanje broj kaznenih djela ili prekršaja koji se mogu kažnjavati smrću; poziva na transparentnost u pogledu smrtne kazne i pogubljenja u zemljama koje ne objavljuju te statističke podatke; podržava proces Afričke unije za usvajanje nacrtu Protokola uz Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima naroda o ukidanju smrtne kazne u Africi; potiče ostale treće zemlje i regionalne organizacije da započnu slične postupke, među ostalim smislenim uključivanjem organizacija civilnog društva; naglašava važnost podupiranja lokalnih i regionalnih napora za ukidanje;

Pravo na slobodu izražavanja, sloboda medija, akademska sloboda i pravo na informiranje

19. iznimno je zabrinut zbog sve većeg nazadovanja u pogledu slobode izražavanja, uključujući umjetničko izražavanje, i slobode medija diljem svijeta, posebno za novinare; osuđuje cenzuru novinara, boraca za ljudska prava i organizacija civilnog društva, zaštitnika javnih interesa, zviždača i umjetnika primjenom zakona o takozvanim „stranim agentima”, kao i drugih zakonodavnih i nezakonodavnih mjera koje donose autoritarni, totalitarni i neliberalni režimi kao što su povećanje administrativnog opterećenja, novčane kazne, prijetnje i retorika koja služi klevetanju i demoniziranju; podsjeća na svoju duboku zabrinutost zbog korištenja strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja kako bi ih se ušutkalo i potiče države članice i zemlje izvan EU-a da zaustave takve prakse; napominje da se neke od tih praksi potencijalno odvijaju i u nizu razvijenih demokratskih zemalja diljem svijeta; u tom kontekstu pozdravlja napore za jačanje zaštite novinara i aktivista, uključujući one u EU-u, od neutemeljenih i zlonamjernih tužbi čiji je cilj ušutkati ih;
20. prepoznaje ključnu važnost pružanja potpore novinarima koji se suočavaju s progonom i prijetnjama po vlastitu sigurnost i poziva na uspostavu programa zaštite novinara kojima bi se olakšalo premještanje i preseljenje onih koji su u neposrednoj opasnosti; žali zbog prakse ciljanog nadzora i upotrebe špijunskog softvera na štetu novinarima, kao i drugih digitalnih prijetnji, te osuđuje kršenje njihovih prava na privatnost, slobodu izražavanja, slobodu mišljenja, slobodu informiranja i slobodu udruživanja koje nameću državni i nedržavni akteri; ponovno potvrđuje da je pristup vjerodostojnim i pouzdanim informacijama, na internetu i izvan njega, ključno pravo u demokratskom društvu;

21. poziva zemlje izvan EU-a da donesu hitne mjere za sprečavanje nepotrebne ili prekomjerne uporabe sile, uznemiravanja ili proizvoljnog pritvaranja tijekom prosvjeda te da stave izvan snage ili izmijene sve zakone i upravne akte kojima se krši pravo na slobodu izražavanja i okupljanja;
22. potiče EU i njegove države članice da ulože dodatne diplomatske napore u vidu bilateralnog i multilateralnog angažmana u pogledu cenzure, prijetnji ili napada na akademsku slobodu, a posebno zatvaranja znanstvenika u cijelom svijetu odlukom državnih i nedržavnih aktera, što ima bitne posljedice na pravo na obrazovanje, ostvarivanje koristi od znanstvenog napretka te slobodu mišljenja i izražavanja; poziva ESVD i Komisiju da preispitaju postojeće mehanizme potpore i zaštite radi izgradnje kapaciteta za utvrđivanje i pružanje pomoći u takvim slučajevima, uključujući zaštitu i potporu u hitnim slučajevima; pozdravlja uključivanje ugroženih akademika u mehanizam EU-a za borbu za ljudska prava;
23. poziva Komisiju da na visokoj razini osigura trajnu potporu za Globalni kampus za ljudska prava i demokraciju, koji je pružio utočište studentima i znanstvenicima koji su morali pobjeći iz svojih zemalja radi obrane demokracije i ljudskih prava i koji čini vodeću inicijativu za potporu EU-a obrazovanju o ljudskim pravima širom svijeta; podržava Zajedničku izjavu o akademskoj slobodi donesenu na 52. sjednici Vijeća za ljudska prava, koju su podržale sve države članice; poziva delegacije država članica i EU-a da preuzmu ključnu ulogu u praćenju i prijavljivanju kršenja akademske slobode u zemljama izvan EU; podržava izradu nacrtu načela za ostvarivanje prava na akademsku slobodu i poziva EU da se založi za donošenje smjernica o akademskoj slobodi u okviru sustava UN-a;

Pravo na slobodu mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti i uvjerenja

24. ponovno izražava zabrinutost zbog kršenja prava na slobodu mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti i uvjerenja te povezanih zločina iz mržnje; naglašava da takva kršenja ne poznaju zemljopisne i kulturne granice; žali zbog instrumentalizacije vjerskih identiteta ili identiteta uvjerenja u političke svrhe, što uključuje i isključivanje manjina na temelju vjeroispovijesti i uvjerenja te vjerskih zajednica u određenim zemljama; osuđuje eskalaciju prisile, diskriminacije, uznemiravanja i nasilja nad pripadnicima manjina na temelju mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti ili uvjerenja, objektima u kojima se okupljaju i mjestima bogoslužja; osuđuje optužbe za bogohuljenje, apostaziju ili druge optužbe na vjerskoj osnovi, uključujući mogućnost izricanja smrtno kazne za osuđene, u vezi s aktivnostima vjerskih manjina i legitimnih aktivnosti zaštite ljudskih prava, među ostalim na internetu i na društvenim mrežama, a u širem smislu kako bi se ograničio prostor za djelovanje civilnog društva;
25. u potpunosti podupire pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti, na imanje ili nemanje uvjerenja, kao i pravo na prakticiranje i promjenu ili napuštanje svoje vjeroispovijesti ili uvjerenja bez straha od nasilja i diskriminacije; osuđuje napade na pojedince i organizacije civilnog društva zbog mirnog preispitivanja, kritiziranja ili satiriziranja vjerskih uvjerenja; poziva EU i njegove države članice da ulože veće napore u zaštitu tih prava, da o tim pitanjima raspravljaju na forumima UN-a za ljudska prava i da surađuju s relevantnim mehanizmima i odborima UN-a, uključujući suradnju sa zemljama izvan EU-a kako bi ih obranili i spriječili eventualna kršenja; isto tako

poziva na ulaganje većih napora i veću suradnju na multilateralnoj razini i s Međunarodnim kaznenim sudom na prikupljanju dokaza o zločinima iz mržnje, privođenju počinitelja pravdi i pružanju naknade žrtvama;

26. prepoznaje vrijednost međuvjerskog i međureligijskog dijaloga koji vodi do mirnog suživota i međusobnog razumijevanja među različitim vjerskim skupinama, skupinama okupljenima oko uvjerenja i etničkim skupinama te potiče EU i države članice da ga promiču; primjećuje da u svijetu brzo raste broja ateista i nereligioznih skupina i da ih se ne bi trebalo zanemariti u političkom okviru EU-a za slobodu mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti i uvjerenja;
27. preporučuje posebnom izaslaniku EU-a za promicanje i zaštitu slobode vjeroispovijesti i uvjerenja izvan EU-a da blisko i komplementarno surađuje s posebnim predstavnikom EU-a za ljudska prava, predstavnicima EU-a za pojedinačne regije i Radnom skupinom Vijeća za ljudska prava te u tu svrhu smatra da bi funkcija posebnog izaslanika trebala biti integrirana u ESVD na sličan način kao i u slučaju drugih posebnih izaslanika i posebnih predstavnika EU-a; žali zbog toga što je Komisija obnovila mandat posebnog izaslanika bez prethodne procjene djelotvornosti i dodane vrijednosti te funkcije, što je Parlament više puta zatražio; poziva na izvođenje te procjene i, na temelju nje, na osiguravanje odgovarajućih financijskih i ljudskih resursa kako bi se omogućilo učinkovito izvršavanje predmetnog mandata; podsjeća da je ove godine obilježena deseta obljetnica donošenja Smjernica EU-a o promicanju i zaštiti slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja; žali zbog činjenice da, iako se smjernicama predviđa da Vijeće svake tri godine provodi njihovu evaluaciju, dosad nije objavljena nijedna; poziva Vijeće da provede tu evaluaciju i da rezultate podijeli s Parlamentom; u potpunosti podržava praksu EU-a da vodi povezane tematske rezolucije u Vijeću UN-a za ljudska prava i Općoj skupštini UN-a; poziva ESVD i delegacije EU-a da tijekom dijaloga o ljudskim pravima s partnerskim zemljama i na forumima UN-a za ljudska prava dosljedno upozoravaju na opću problematiku i konkretne slučajeve povezane s progonom ili diskriminacijom manjina na temelju uvjerenja ili vjeroispovijesti, primjenjujući pristup usmjeren na rezultate i vodeći računa o rodnoj perspektivi;

Pravo na jednakost i nediskriminaciju

28. ponovno osuđuje sve oblike rasizma, netolerancije, ksenofobije i diskriminacije na temelju rase, etničke pripadnosti, nacionalnosti, društvene klase, invaliditeta, kaste, vjere, uvjerenja, dobi, spola, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta; naglašava važnost interseksijskog pristupa razmatranju problema diskriminacije; naglašava da su rasizam, diskriminacija, ksenofobija, antisemitizam, islamofobija i sl., kao i vjerski progon i povezana netolerancija, i dalje velik problem u cijelom svijetu te da ga je pandemija bolesti COVID-19 dodatno pogoršala;
29. osuđuje sve veću međunarodnu prijetnju govora mržnje, među ostalim na internetu; napominje da je vjerojatnije da će žene biti mete na internetu, što negativno utječe na političko sudjelovanje žena i rodnu ravnopravnost u donošenju odluka; poziva da se donesu djelotvorne mjere kako bi se odgovorilo na diskriminirajuće ponašanje i okončalo nekažnjavanje te kako bi se u suradnji s državama članicama i uz doprinos Parlamenta razvile posebne lokalne strategije za pomoć u borbi protiv diskriminacije u zemljama izvan EU-a, uz savjetovanje s lokalnim predstavnicima i organizacijama

civilnog društva; ponovno ističe ključnu ulogu obrazovanja i dijaloga u promicanju tolerancije, razumijevanja i raznolikosti;

30. s velikom zabrinutošću primjećuje razmjere i posljedice hijerarhija na temelju kaste, diskriminacije i kršenja ljudskih prava, uključujući uskraćivanje pristupa pravnom sustavu ili zapošljavanju, kontinuiranu segregaciju, siromaštvo i stigmatizaciju te prepreke ostvarivanju temeljnih ljudskih prava i ljudskom razvoju povezane s kastama; ponovno poziva na izradu politike EU-a o kastinskoj diskriminaciji i posebnih lokalnih strategija za pomoć u borbi protiv kastinske diskriminacije u zemljama u kojima je ona najprisutnija; preporučuje Europskom parlamentu da se u svim svojim relevantnim odborima i izaslanstvima pozabavi pitanjem kastinske diskriminacije, da imenuje kontaktnu točku za kastinsku diskriminaciju te da se pri posjetu zemljama izvan EU-a na u kojima je taj problem prisutan posavjetuje s relevantnim organizacijama te da s lokalnim vlastima i drugim partnerima pokrene raspravu o kastinskoj diskriminaciji i, na koncu, da počne održavati godišnje saslušanje kako bi se preispitale mjere i napredak EU-a povodom Međunarodnog dana borbe protiv rasne diskriminacije;

Pravo na slobodu od mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja

31. osuđuje svako djelovanje ili pokušaj poticanja, dozvoljavanja, usustavljanja, odobravanja ili prihvaćanja mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili metoda kažnjavanja, prisilnih nestanaka, proizvoljnih pritvaranja i izvansudskih pogubljenja, čak i kad to provode tijela kaznenog progona; poziva sve zemlje da usvoje i provedu djelotvorne mjere usmjerene na žrtve kako bi se spriječilo mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje i istodobno zajamčilo pozivanje počinitelja na odgovornost; žali zbog činjenice da je primjena tih metoda i dalje raširena u mnogim zemljama; s velikom zabrinutošću primjećuje trend sve češćih slučajeva mučenja u cijelom svijetu i raširenog nekažnjavanja počinitelja; poziva sve zemlje da sustavno preispituju svoja pravila istražnih ispitivanja i protokole postupanja u okviru kaznenog progona u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava;
32. žali zbog toga što diljem svijeta postoje zatvorenici savjesti te poziva ESVD i države članice da ulože više truda kako bi osigurali njihovo bezuvjetno puštanje na slobodu; poziva ESVD i Komisiju da podrže uspostavu i funkcioniranje nacionalnih mehanizama za sprečavanje u zemljama izvan EU-a te organizacija civilnog društva aktivnih u tom području; poziva EU da se uključi u dijalog s trećim zemljama kako bi uspostavio poboljšanje zatvorskih uvjeta kao važno pitanje javne politike, posebno rješavanjem problema prenapučenosti zatvora upotrebom alternativa pritvoru; prepoznaje važnu ulogu organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava u borbi protiv mučenja i drugih oblika lošeg postupanja te potiče EU da ih podrži u praćenju institucija za lišavanje slobode u skladu s revidiranim smjernicama EU-a o mučenju;
33. poziva EU da potakne treće zemlje da svoje nacionalne odredbe o sudskim jamstvima usklade sa svojim međunarodnim obvezama (npr. kriminalizacija mučenja u skladu s Konvencijom UN-a protiv mučenja); osuđuje sve oblike trgovine ljudima i prisilnog rada, uključujući one pod državnim pokroviteljstvom, te sve oblike modernog ropstva; poziva EU i njegove države članice da preuzmu vodeću ulogu u njihovu iskorjenjivanju i da, prema potrebi, u sporazumima EU-a s trećim zemljama izričito spomenu tu

problematiku;

Pravo na sudjelovanje javnosti

34. napominje da se u autoritarnim, totalitarnim i neliberalnim režimima ne poštuje pravo na aktivno i pasivno sudjelovanje u slobodnim, transparentnim i poštenim izborima, ali da je i u nizu demokratskih zemalja sve više prepreka potpunom uživanju tih prava; ističe da ti režimi provode lažne izbore radi učvršćivanja svoje moći jer u njima nema stvarnog političkog osporavanja, legitimnosti i pluralizma; poziva na ulaganje većeg truda kako bi se zajamčilo javno sudjelovanje manjina, kao i na povećanje zastupljenosti žena i mladih u izbornim procesima; ističe ulogu misija Europske unije za promatranje izbora u neovisnoj i nepristranoj procjeni izbornih postupaka koje nadgledaju; poziva na praćenje donošenja i provedbe preporuka tih misija za promatranje izbora i na njihovo uključivanje kao ključnog elementa u okvir za odnose između Europske unije i relevantne treće zemlje; napominje da se sve češće ponavlja scenarij u kojem zemlje odbijaju pozvati EU da promatra njihove izbore pa poziva ESVD da se pozabavi tom situacijom;

Kulturna prava

35. potvrđuje univerzalnost kulturnih prava kao oblika ljudskih prava koji pojedincima i skupinama ljudi omogućuje da razvijaju i izražavaju svoju ljudskost i identitet; podupire mandat posebnog izvjestitelja UN-a za kulturna prava da povećava vidljivost kulturnih prava u sustavu ljudskih prava te osvještava o ozbiljnosti njihova kršenja kao i o važnosti njihova ostvarenja za sve ljude te poziva na obnavljanje mandata posebnog izvjestitelja nakon 2024.; oštro osuđuje uništavanje povijesne, umjetničke i kulturne baštine u sukobima, kao i sustavno i politički ili ideološki usmjereno uništavanje povijesne, umjetničke i kulturne baštine te iskorjenjivanje identiteta i kultura suverenih država, naroda ili manjina; osuđuje nezakonito otuđenje predmeta s kulturnom vrijednošću i trgovinu njima; apelira na vraćanje kulturnih djela i artefakata na njihove izvorne lokacije; podsjeća da uništavanje kulturne baštine može predstavljati ratni zločin i kršenje ljudskih prava te u tom kontekstu podsjeća na odgovornost za zaštitu obveza koje je preuzela međunarodna zajednica, među ostalim u pogledu zaštite kulturne baštine tijekom i nakon oružanih sukoba;

Prava žena, uključujući seksualno i reproduktivno zdravlje i prava te rodnu ravnopravnost

36. naglašava da su prava žena i rodna ravnopravnost nužna i nedjeljiva ljudska prava, kao i osnova za vladavinu prava i otporne demokracije; žali zbog činjenice da se milijuni žena i djevojčica i dalje suočavaju s diskriminacijom i nasiljem, posebno onih najranjivijih u kontekstu sukoba, razdoblja nakon sukoba i raseljavanja, osobito žena i djevojčica s invaliditetom, koje trpe dvostruku diskriminaciju kao i da se ženama i djevojčicama uskraćuju dostojanstvo, autonomija, uključujući tjelesnu autonomiju, pa čak i život; osuđuje trajno i sve veće nazadovanje u pogledu rodne ravnopravnosti i prava žena, uključujući sve pokušaje smanjenja postojećih prava i zaštite, osobito u vezi sa seksualnim i reproduktivnim zdravljem i pravima, te zakonodavstvo, politike i prakse kojima se ta prava i dalje uskraćuju ili ograničavaju u brojnim zemljama, što može dovesti do rodnog aparthejda; osuđuje sve oblike rodno uvjetovanog nasilja, kao i iskorištavanje, te izražava zabrinutost zbog prisilnih brakova i zlostavljanja iz časti,

nasilja nad ženama i djevojčicama i njihovih ubojstava; traži da EU, njegove države članice i partneri sličnih stavova pojačaju napore kako bi osigurali potpuno uživanje i zaštitu njihovih ljudskih prava; pozdravlja pristupanje EU-a Istanbulskoj konvenciji i poziva države članice EU-a koje to još nisu učinile da je što prije ratificiraju i provedu; podupire ulogu ambasadora EU-a za rodna pitanja i raznolikost te angažman posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava u tom pogledu; poziva na donošenje povelje EU-a o pravima žena;

37. uvažava da su promicanje i zaštita seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava ključni za postizanje rodne ravnopravnosti i potvrđuje pravo na pristup sveobuhvatnim uslugama povezanim sa seksualnim i reproduktivnim zdravljem i pravima, uključujući moderne metode kontracepcije, siguran i zakonit pobačaj, zdravstvenu skrb za roditelje, prenatalnu i postnatalnu skrb, potpomognutu oplodnju te pristup informacijama i obrazovanju o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima, uključujući sveobuhvatan spolni odgoj, bez ikakvog oblika diskriminacije, prisile ili nasilja; poziva EU, ESVD i njegove države članice da odlučno djeluju kako bi promovirali prioritet spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, uključujući pristup sigurnom i zakonitom pobačaju, u multilateralnim i bilateralnim odnosima u skladu s međunarodnim pravom i standardima u području ljudskih prava te smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO);
38. prepoznaje povećanu ranjivost žena koje pripadaju manjinama kao što su etničke ili vjerske zajednice odnosno zajednice na temelju uvjerenja, osobito na mjestima na kojima su prisutne radikalizirane skupine i nasilne paravojne postrojbe; snažno osuđuje svaki čin nasilja u svim oblicima, uključujući seksualno nasilje, otmicu, prisilno raseljavanje, trgovinu ljudima ili ubojstva žena na temelju etničke ili vjerske pripadnosti ili uvjerenja ili potaknut radikalnim i ekstremističkim ideologijama; oštro osuđuje diskriminaciju i kršenje ljudskih prava žena s intersekcijskim identitetom, uključujući one koje pripadaju etničkim manjinama; ponovo upućuje poziv državama članicama da donesu i provedu strategije, politike i programe za unapređenje seksualno i reproduktivno zdravlje i prava marginaliziranih skupina žena, da iskorijene systemske, financijske, pravne, praktične i društvene prepreke s kojima se suočavaju te da osiguraju zaštitu i poštovanje njihova seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u cijelom svijetu;
39. ponovno osuđuje praksu zamjenskog majčinstva, globalnu pojavu zbog koje su žene diljem svijeta izložene izrabljivanju i trgovini ljudima, a posebno žene koje su financijski i socijalno ugrožene; naglašava da ta praksa ozbiljno utječe na žene, prava žena i zdravlje žena te ističe da ima prekogranične učinke;
40. poziva EU da se pri provedbi Akcijskog plana za rodnu ravnopravnost III, tijekom razrade lokalne strategije EU-a za borbu protiv rodno uvjetovane diskriminacije i u sklopu relevantnog sektorskog rada pozabavi pitanjem intersekcionalnosti, i to oblikovanjem politike za borbu protiv višestrukih oblika diskriminacije s kojima se suočavaju milijuni žena i djevojčica koje su žrtve kršenja ljudskih prava, uključujući seksualno zlostavljanje i nasilje, raseljavanje, prisilni i/ili prinudni rad, prostituciju i trgovinu ljudima, kao i pitanjem rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena i djevojčica u svim aspektima vanjskih odnosa i razvojne suradnje, konkretno u vidu usvajanja feminističke vanjske, razvojne i obrambene politike EU-a, u skladu sa svojim globalnim

obvezama;

41. poziva na ulaganje više usklađenih napora kako bi se iskorijenilo korištenje seksualnog nasilja kao ratnog oružja i kako bi se borilo protiv nekažnjavanja počinitelja takvog nasilja; poziva Komisiju da ulaže napore u potpuno iskorjenjivanje prakse sakaćenja ženskih spolnih organa, masovne sterilizacije i prisilnih pobačaja u svijetu;

Prava manjina

42. podsjeća da većina uzroka nasilnih sukoba u cijelom svijetu uključuje pritužbe manjina u pogledu isključenosti, diskriminacije i nejednakosti povezanih s kršenjem ljudskih prava manjina, kao što je primijetio posebni izvjestitelj UN-a za pitanja manjina; naglašava potrebu za uključivanjem zaštite prava manjina i razvojem mehanizama zaštite na razini Ujedinjenih naroda; podsjeća na obveze država da zaštite prava svojih nacionalnih, etničkih, kulturnih, vjerskih ili jezičnih manjina unutar vlastitih državnih područja; žali zbog toga što, usprkos međunarodnim obvezama i dužnostima zaštite manjina, u svijetu postoje slučajevi provedbe politika prisilne asimilacije nacionalnih, etničkih i jezičnih manjina uz zanemarivanje njihovih temeljnih i ljudskih prava; poziva EU i njegove države članice da pruže aktivnu potporu trećim zemljama kako bi poštovala temeljna ljudska prava nacionalnih, etničkih i jezičnih manjina u svakom pogledu; poziva Komisiju na potporu zaštite prava manjina, među ostalim kao jedan od prioriteta tematskog programa EU-a Globalna Europa za ljudska prava i demokraciju u sklopu Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa;
43. ističe vanjsku dimenziju Akcijskog plana EU-a za borbu protiv rasizma i poziva Komisiju, ESVD i delegacije EU-a da surađuju s partnerima u zemljama izvan EU-a kako bi poduprli razvoj sličnih strategija i politika, u dijalogu s predstavnicima organizacija civilnog društva i članovima marginaliziranih i ranjivih zajednica, na temelju pristupa opisanog u Smjernicama UN-ova Ureda visokog povjerenika za ljudska prava o diskriminaciji na temelju podrijetla i koje bi trebale obuhvatiti niz mogućih mjera EU-a kao što su promicanje zakonodavnih promjena i provedbe, planovi vidljivosti i programi potpore;

Prava migranata i izbjeglica

44. osuđuje podrivanje ljudskih prava i sigurnosti migranata, izbjeglica i prisilno raseljenih osoba; ponovno potvrđuje njihova neotuđiva ljudska prava i podsjeća na obvezu država da ih štite u skladu s relevantnim međunarodnim pravom; poziva EU i njegove države članice da učinkovito poštuju ta prava u migracijskoj politici i politici azila EU-a i njegovoj suradnji s partnerskim zemljama u tom pogledu; žali zbog porasta ksenofobije, rasizma i diskriminacije prema migrantima; ističe da su izbjeglice i migranti, osobito oni bez osobnih isprava, suočeni s različitim oblicima nasilja, među ostalim tijekom raseljavanja, kao što su seksualno i rodno uvjetovano nasilje, te s brojnim preprekama, na primjer u pristupu obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, pristojnim stambenim uvjetima i drugim osnovnim uslugama; iznimno je zabrinut zbog dosad nezabilježenog broja prisilno raseljenih osoba kao posljedice kršenja ljudskih prava koji se u posljednjih 10 godina udvostručio; pozdravlja aktivaciju Direktive o privremenoj zaštiti¹⁷ i poziva

---

¹⁷ Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u

na njezinu primjenu kada je to potrebno; poziva na ulaganje većih napora u zaštitu prava migranata i jamčenje njihova pristupa svim osnovnim uslugama, uključujući tijekom tranzita, te na poštovanje načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja; poziva na hitno okončanje nezakonite prakse odgurivanja (engl. *pushbacks*); poziva na traženje rješenja za temeljne uzroke migracija i prisilnog raseljavanja;

45. naglašava važnost načela solidarnosti i zajedničke odgovornosti među državama članicama pri rješavanju pitanja migracijskih tokova, među ostalim kako bi se ublažili izazovi s kojima se suočavaju države članice prvog ulaska; iznova potvrđuje potporu Planu za pakt o migracijama i azilu; poziva suzakonodavce da pojačaju napore kako bi se dovršila reforma zakonodavnog okvira za azil i migracije prije kraja aktualnog parlamentarnog saziva;
46. ustraje u tome da svi sporazumi EU-a i država članica s državama koje nisu članice EU-a o suradnji u području migracija i ponovnog prihvata budu usklađeni s međunarodnim pravom o ljudskim pravima, pravom o izbjeglicama i pomorskim pravom, a osobito s Konvencijom o statusu izbjeglica; poziva Komisiju i države članice da integriraju mehanizme prethodne procjene i praćenja za ocjenjivanje utjecaja suradnje s trećim zemljama u području migracija na ljudska prava te da rezultate podijele s Parlamentom; duboko je zabrinut zbog prakse sklapanja neformalnih dogovora s trećim zemljama u vezi sa suradnjom u području migracija, nad kojima Parlament nema nadzor; poziva države članice da zajamče transparentnost i omoguće parlamentarni i demokratski nadzor, posebno u pogledu suradnje sa strankama za koje se zna da su već kršile ljudska prava; ustraje u tome da ljudska prava treba uključiti i pratiti u svim aktivnostima koje provode Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) i Agencija Europske unije za azil (EASO);
47. poziva EU i njegove države članice da zajamče punu transparentnost financijske potpore EU-a trećim zemljama u vezi s migracijama i da zajamče da se njome ni izravno ni neizravno ne olakšava kršenje ljudskih prava niti nekažnjavanje takvog kršenja; poziva na to da se u okviru humanitarnih operacija koje financira EU uzmu u obzir posebne potrebe djece i drugih ranjivih skupina te da se osigura njihova zaštita dok su raseljeni; u tom kontekstu osuđuje smještanje djece migranata u prihvatne centre, posebno kada su razdvojena od roditelja ili zakonskih skrbnika;
48. oštro osuđuje krijumčarske mreže koje se bave krijumčarenjem migranata i trgovinom ljudima te poziva EU i njegove države članice da ulože veće napore u borbu protiv tih mreža i sprečavanje krijumčarenja, među ostalim u suradnji s trećim zemljama, u skladu s europskim i međunarodnim standardima u području ljudskih prava; naglašava da zbog nedostatka sigurnih i zakonitih migracijskih ruta krijumčarske mreže ostvaruju dobit i da su odgovorne za tragične gubitke ljudskih života duž migracijskih ruta; naglašava da je ključno širenje informacija i provođenje kampanja za osvještavanje o rizicima krijumčarenja;

Prava autohtonih naroda

49. sa žaljenjem primjećuje da se autohtoni narodi i dalje suočavaju s raširenom i

---

slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba (SL L 212, 7.8.2001., str. 12.).

sustavnom diskriminacijom i progonom diljem svijeta, uključujući prisilno raseljavanje; osuđuje proizvoljna uhićenja i ubojstva boraca za ljudska prava i zemljište koji se zalažu za prava autohtonih naroda; ističe da je promicanje prava autohtonih naroda i njihovih tradicionalnih praksi ključno za postizanje održivog razvoja, borbu protiv klimatskih promjena i očuvanje bioraznolikosti; apelira na vlade da donesu razvojne i okolišne politike kojima se poštuju gospodarska, društvena i kulturna prava i u kojima sudjeluju autohtoni narodi i lokalno stanovništvo, u skladu s ciljevima održivog razvoja UN-a; ponovno poziva EU, njegove države članice i njihove partnere iz međunarodne zajednice da donesu sve potrebne mjere kako bi se priznala, zaštitila i promovirala prava autohtonih naroda, uključujući prava povezana s njihovim jezikom, zemljištem, teritorijima i resursima, kako je navedeno u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda, posebno u pogledu slobodnog, prethodnog i informiranog pristanka; poziva EU i njegove države članice da osiguraju angažman u dobroj vjeri i poštovanje navedenih prava s pomoću trgovinskih instrumenata EU-a i relevantnog zakonodavstva EU-a koje se primjenjuje na poduzeća sa sjedištem u EU-u; potiče ratifikaciju Konvencije Međunarodne organizacije rada (ILO) br. 169 o autohtonim narodima i plemenima iz 1989.;

50. poziva sve države, uključujući EU i države članice, da se pobrinu za to da autohtoni narodi i lokalne zajednice budu uključeni u rasprave i postupke donošenja odluka u okviru međunarodne klimatske diplomacije; potiče Komisiju da nastavi promovirati dijalog i suradnju između autohtonih naroda i EU-a;

Ljudska prava, poslovanje i trgovina

51. naglašava ulogu trgovine kao važnog instrumenta za promicanje i poboljšanje stanja ljudskih prava u partnerskim zemljama EU-a, uključujući u sklopu općeg sustava povlastica plus (OSP+); međutim, napominje da je postignuto tek neznatno poboljšanje u nekima od tih zemalja ili nije uopće postignuto; žali zbog štetnih učinaka prekomjernih i izrabljivačkih poslovnih aktivnosti na ljudska prava i demokraciju te osuđuje one korporacije koje nezakonito iskorištavaju prirodne resurse, što negativno utječe na uživanje ljudskih prava u lokalnim zajednicama;
52. poziva EU da osigura komplementarne i ambiciozne europske i međunarodne instrumente kojima se utvrđuju utemeljene i materijalne odredbe, među ostalim o pristupu pravosuđu i djelotvornom pravnom lijeku za pogođene osobe; u tom pogledu poziva na brz i ambiciozan konačni sporazum o direktivi o dužnoj pažnji za održivo poslovanje s obvezujućim pravilima EU-a o odgovornom korporativnom ponašanju u pogledu ljudskih, radnih i okolišnih prava te na pravodobno dovršenje zabrane proizvoda prisilnog rada kako bi se zajamčilo da proizvodi nastali prisilnim radom budu zabranjeni na tržištu Unije; naglašava da je konstruktivno uključivanje dionika, uključujući žrtve, zastupnike žrtava, radničke sindikate i druge zainteresirane dionike, općenita i trajna sastavnica postupka dužne pažnje i temeljni korak u utvrđivanju i suzbijanju prisilnog rada te ublažavanju njegovih posljedica; ističe važnost otklanjanja štete i pristupa pravosudnim mjerama koje su u skladu s vodećim načelima Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima, uključujući financijske i nefinancijske mjere uz savjetovanje sa žrtvama; potiče Komisiju da podnese preporuku Vijeću kako bi EU što prije dobio ambiciozne ovlasti za sudjelovanje u aktualnim pregovorima o pravno obvezujućem instrumentu UN-a o poslovanju i ljudskim pravima; poziva Komisiju,

ESVD i delegacije EU-a da se u dijalogu s trećim zemljama zalažu za društveno odgovorno poslovanje i korporativnu odgovornost te načela te da im pruže potporu u izradi njihovih vlastitih nacionalnih akcijskih planova;

53. podsjeća da su poduzeća odgovorna pobrinuti se za to da njihove djelatnosti i opskrbeni lanci ne budu uključeni u kršenja ljudskih prava, uključujući na štetu boraca za okolišna prava, prava autohtonih naroda i ljudska prava; naglašava ključne obveze i odgovornosti koje države i drugi akteri, kao što su korporacije i poduzeća, imaju u ublažavanju učinaka klimatskih promjena, sprečavanju njihova negativnog utjecaja na ljudska prava i promicanju odgovarajućih politika kojima se poštuju obveze u pogledu ljudskih prava;
54. podsjeća da je pravo na rad utvrđeno u članku 23. Opće deklaracije o ljudskim pravima te u tom pogledu ističe da mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) osiguravaju više od dvije trećine radnih mjesta u svijetu i mogu podupirati napredak socijalnih i gospodarskih prava; u tom kontekstu ponavlja važnost osiguravanja odgovarajućih jednakih uvjeta za mala i srednja poduzeća;
55. naglašava da je sloboda poduzetništva utvrđena u članku 16. Povelje o temeljnim pravima Europske unije; poziva EU i države članice da vode raspravu u UN-u i drugim multilateralnim forumima za uspostavu priznanja ljudskog prava na slobodu poduzetništva na globalnoj razini;

Prava LGBTIQ+ osoba

56. žali zbog kršenja ljudskih prava lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transseksualnih, nebinarnih, interseksualnih i *queer* osoba (LGBTIQ+) diljem svijeta, uključujući diskriminaciju, stigmatizaciju, segregaciju, progon, nasilje i ubojstva, kao i boraca za njihova prava; prepoznaje važnost uključivog obrazovanja za suzbijanje diskriminacije u njezinim ranim fazama; iznimno je zabrinut zbog širenja mržnje i diskursa i zakonodavstva usmjerenih protiv LGBTIQ+ osoba i boraca za ljudska prava; poziva zemlje izvan EU-a na donošenje posebnih politika kojima se štite LGBTIQ+ osobe i kojima im se daju alati za sigurno prijavljivanje kršenja njihovih prava; poziva zemlje izvan EU-a da ukinu zakonske odredbe koje izravno ili neizravno dovode do diskriminacije, uznemiravanja i progona LGBTIQ+ osoba; ponavlja svoj poziv na potpunu provedbu Strategije o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. 2025. kao alata EU-a za poboljšanje položaja LGBTIQ+ osoba diljem svijeta; posebno je zabrinut zbog LGBTIQ+ osoba koje žive u nedemokratskim režimima te poziva na uspostavu fleksibilnih mehanizama kako bi se zaštitile i te osobe i borci za njihova prava; poziva EU i države članice da temeljito i dosljedno primjenjuju smjernice EU-a za promicanje i zaštitu ostvarivanja svih ljudskih prava pripadnika skupine LGBTIQ u svojoj vanjskoj politici;

Prava djeteta

57. oštro osuđuje pad poštovanja prava djeteta i sve veća kršenja tih prava, među ostalim nasiljem, ranim i prisilnim brakovima, seksualnim zlostavljanjem i izrabljivanjem, genitalnim sakaćenjem, trgovanjem ljudima, dječjim radom, uključujući prisilni dječji rad, novačenje djece vojnika, među ostalim u kriminalnim skupinama, nedostatak pristupa obrazovanju, uključujući pravo na učenje o vlastitoj kulturi, tradiciji i jezicima te zdravstvenoj skrbi, pothranjenost, segregaciju i ekstremno siromaštvo; osuđuje

otmicu, prisilno razdvajanje ili deportaciju, posvojenje i prisilno asimilaciju djece, uključujući iz etničkih manjina, posebno u slučajevima rata i sukoba; ističe da i dalje postoji velik broj djece u svijetu koja su prisiljena raditi, obično u opasnim uvjetima; ponavlja svoj poziv na zauzimanje sustavnog i dosljednog pristupa promicanju i obrani prava djece u svim politikama EU-a; poziva na uključivanje posebnog pristupa usmjerenog na prava djece u pravosudne postupke, kojim se poboljšava pristup djece pravosuđu i učinkovitim pravnim lijekovima i osigurava odgovornost počinitelja; naglašava potrebu za stvaranjem održivih načina za reintegraciju i obeštećenje djece kojoj su u sukobima diljem svijeta prekršena prava; apelira da se hitno, u cijelosti i univerzalno ratificira Konvencija UN-a o pravima djeteta;

58. ističe ulogu obrazovanja u razvoju djece i mladih diljem svijeta; naglašava da je pristup univerzalnom, uključivom i kvalitetnom obrazovanju ljudsko pravo koje bi trebalo uključivati informiranje o njihovim ljudskim pravima, kao i o tome što se smatra kršenjem njihovih prava i kako ga prijaviti; konstatira da u skladu s člankom 26. Opće deklaracije o ljudskim pravima roditelji imaju pravo prvenstva u izboru vrste obrazovanja za svoju djecu; poziva EU i njegove države članice da učine sve u svojoj moći da zajamče poštovanje prava na obrazovanje u cijelom svijetu, među ostalim u izbjegličkim kampovima i centrima; poziva Komisiju i ESVD da u okviru instrumenata Unije za vanjsko financiranje nastave izdvajati izdašna financijska sredstva za obrazovanje te da pruže potporu zemljama koje nisu članice EU-a u uspostavi i unapređenju kvalitetnih obrazovnih sustava; naglašava da svi obrazovni i školski materijali moraju biti usklađeni sa standardima UNESCO-a u području obrazovanja;

Prava osoba s invaliditetom

59. zabrinut je zbog izazova u pogledu potpunog ostvarivanja prava osoba s invaliditetom, kao što su pristup uključivom i kvalitetnom obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i zapošljavanju te sudjelovanje u političkom životu; ponovno poziva EU da pruži globalnu pomoć u razvoju politika za potporu pružateljima skrbi za osobe s invaliditetom; poziva sve dionike na povećanje socijalne osviještenosti i suzbijanje diskriminirajućeg ponašanja prema osobama s invaliditetom; ponavlja poziv Komisiji i državama članicama da ulože veće napore u promicanje jednakih prava osoba s invaliditetom u sklopu vanjskog djelovanja EU-a, među ostalim u zemljama kandidatkinjama, u skladu s postojećim obvezama koje su preuzele kao države stranke Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom; ističe da je potrebno osigurati sustavan i strukturiran dijalog s organizacijama koje predstavljaju osobe s invaliditetom u partnerskim zemljama i uvesti politike kojima se jamči potpuno uživanje njihova ljudskog prava na ravnopravno sudjelovanje u društvu, među ostalim u ostvarivanju njihova biračkog prava, uzimajući u obzir njihove specifične potrebe i perspektive; ponovno poziva EU da pomogne partnerskim zemljama u razvoju politika potpore za visokokvalitetnu, dostupnu i pristupačnu skrb; poziva na brzo donošenje prijedloga direktive Vijeća o primjeni načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na vjeroispovijest ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju;

Prava starijih osoba

60. ponavlja poziv EU-u i državama članicama da razviju nove načine za jačanje prava starijih osoba uzimajući u obzir višestruke izazove s kojima se suočavaju, kao što su,

među ostalim, diskriminacija na temelju dobi, siromaštvo, nasilje, nedostatak socijalne zaštite, usamljenost i digitalna isključenost; poziva zemlje izvan EU-a da donesu politike kojima će se starijim osobama olakšati pristup kvalitetnoj, dostupnoj i cjenovno pristupačnoj zdravstvenoj skrbi te socijalnim i pravnim uslugama, s posebnim naglaskom na borbi protiv rizika od siromaštva za starije žene zbog rodni razlika u plaćama tijekom njihova radnog vijeka; ističe da bi trebalo zajamčiti njihovo autonomno sudjelovanje u javnim poslovima te da bi trebali moći potpuno i dostojanstveno ostvarivati svoja ljudska prava i temeljne slobode;

Pravo na hranu, vodu i sanitarne uvjete

61. podsjeća da je pravo na hranu, zdravstveno ispravnu vodu za piće i sanitarne uvjete, uključujući fizički i ekonomski pristup sigurnoj i odgovarajućoj hrani, vodi i higijenskim sustavima, međunarodno priznato ljudsko pravo; iznimno je zabrinut zbog izazova povezanih s pravom na hranu diljem svijeta, posebno u ratnim situacijama i sukobima, kao i zbog prirodnih katastrofa i ekstremnih vremenskih uvjeta uslijed klimatskih promjena; traži da EU i njegove države članice promiču obvezne smjernice o pravu na hranu u okviru sustava UN-a; poziva na donošenje javnih politika za borbu protiv gladi, posebno među djecom, među ostalim poboljšanjem međunarodne suradnje kako bi se odgovorilo na globalnu nesigurnost opskrbe hranom i pružila hitna potpora stanovništvu izloženom riziku od gladi i pothranjenosti;
62. poziva EU, države članice i međunarodnu zajednicu da odmah pojačaju napore kako bi zaustavili rastući trend ozbiljne nestašice hrane; ističe da je stanje u pogledu sigurnosti opskrbe hranom pogoršano brojnim sukobima u svijetu, uključujući aktualne sukobe u zemljama koje su veliki svjetski izvoznici primarnih prehrambenih proizvoda, osobito žitarica, uz znatne posljedice u nekoliko područja svijeta; oštro osuđuje korištenje nesigurnosti opskrbe hranom ili prijetnje nesigurnošću opskrbe hranom kao političkog instrumenta rata, kao i negativne učinke špekulacija s cijenama hrane;

Pravo na čist, zdrav i održiv okoliš

63. ističe da klimatska kriza i njezin učinak na okoliš i bioraznolikost izravno utječu na stvarno uživanje svih ljudskih prava te da su ta pitanja međusobno povezana i međuovisna; poziva na brzo donošenje politika za poboljšanje međunarodne suradnje i izgradnje kapaciteta u tom pogledu, kako je navedeno u Rezoluciji 76/300 Opće skupštine UN-a; uvažava izuzetno bitan rad organizacija civilnog društva, boraca za ljudska prava u području okoliša i aktivista autohtonih naroda na očuvanju i zaštiti okoliša i bioraznolikosti; žali zbog rizika i osuđuje sve oblike nasilja s kojim se suočavaju borci za ljudska prava te poziva da se zajamči njihova stvarna zaštite; naglašava potrebu za učinkovitim rješavanjem problema raseljavanja ljudi uslijed uništavanja okoliša i klimatskih promjena, koje povećava rizik od kršenja ljudskih prava i ranjivosti na različite oblike izrabljivanja; poziva EU i države članice na pružanje veće potpore regionalnim mehanizmima kao što su posebni izvjestitelj UN-a za borbe za zaštitu okoliša i Sporazum iz Escazúa¹⁸;
64. apelira da mehanizmi za ljudska prava na razini EU-a, UN-a i regionalnoj razini

---

¹⁸ Regionalni sporazum o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti i pravosuđu u Latinskoj Americi i na Karibima od 4. ožujka 2018.

preuzmu veću ulogu u zaštiti globalnih ekosustava i boraca za zaštitu okoliša, posebno na područjima gdje klimatske promjene znatno utječu na autohtone i lokalne zajednice; poziva EU da na razini UN-a promiče inicijativu za međunarodne promatrače za praćenje ozbiljne štete u okolišu, kriza ili situacija u kojima su borci za zaštitu okoliša najugroženiji te da surađuje s vlastima i pomaže im u uspostavljanju uvjeta u kojima će ti borci biti zaštićeni;

65. potiče EU i države članice na promicanje priznanja ekocida kao međunarodnog zločina u skladu s Rimskim statutom Međunarodnoga kaznenog suda;
66. podsjeća na to da prelazak na čistu energiju mora biti pravedan i da se njime moraju poštovati temeljna prava svih ljudi; ističe da bi politike i projekte energetske tranzicije trebalo oblikovati i provoditi na način kojim se ne uzrokuju još veća kršenja ljudskih prava i šteta za okoliš;

Ljudska prava i digitalne tehnologije

67. zabrinut je zbog prijetnje koju umjetna inteligencija može predstavljati za demokracije i ljudska prava, posebno ako nije propisno regulirana; pozdravlja zaključke Vijeća od 26. lipnja 2023. o jačanju uloge i vodstva EU-a u globalnom digitalnom upravljanju, posebno njegov položaj oblikovatelja globalnih digitalnih pravila, te u tom smislu pozdravlja prijedlog uredbe o usklađivanju pravila o umjetnoj inteligenciji kojima se trebaju zaštititi ljudska prava, posebno pravo na privatni život i nediskriminaciju, i prednosti koje umjetna inteligencija može pružiti za dobrobit ljudi; naglašava da nove tehnologije i tehnologije u nastajanju kao što je špijunski softver zahtijevaju hitan nadzor, stvarnu transparentnost i prikladne zaštitne mjere; naglašava da je važno pristupiti tim tehnologijama polazeći od ljudskih prava; osuđuje upotrebu novih tehnologija i tehnologija u nastajanju kao instrumenata prisile kojima je cilj pojačati uznemiravanje, zastrašivanje i progon boraca za ljudska prava, aktivista, novinara, pravnika i manjina; zauzima čvrsto stajalište da se izvozom špijunskog softvera iz Unije u treće zemlje, u kojima se takvi alati koriste protiv aktivista za ljudska prava, novinara i kritičara vlasti, ozbiljno krše temeljna prava utvrđena Poveljom i teško krše izvozna pravila Unije;
68. žali zbog praksi autoritarnih i totalitarnih režima kojima se građanima ograničava pristup internetu, uključujući među ostalim blokadu pristupa internetu tijekom javnih okupljanja i prosvjeda; ustraje u važnosti otvorenog, slobodnog, stabilnog i sigurnog kiberprostora u kojem se poštuju temeljne vrijednosti demokracije, ljudskih prava i vladavine prava; ističe važnost digitalne diplomacije EU-a za promicanje pristupa digitalnim tehnologijama utemeljenog na ljudskim pravima;
69. izražava zabrinutost zbog upotrebe kibernetičkih napada, koji se smatraju hibridnim prijetnjama, koji su često usmjereni na usluge i infrastrukturu koje su ključne za civilno stanovništvo; izražava zabrinutost zbog sve veće raširenosti te pojave budući da ona može dovesti i do kršenja digitalnih prava stanovništva te pojačati izvanmrežno nasilje;
70. poziva Komisiju i ESVD da promiču donošenje zakonodavstva o dezinformacijama i govoru mržnje u zemljama izvan EU-a, da izričito zabrane i kažnjavaju govor kojim se potiče na diskriminaciju, mržnju ili nasilje na temelju rase, etničke pripadnosti, nacionalnosti, društvene klase, invaliditeta, kaste, vjere, uvjerenja, dobi, seksualne

orijentacije te spola ili rodnog identiteta te da prisile tehnološke korporacije i platforme društvenih medija na poticanje internetskog okruženja u kojem se poštuju ljudska prava;

Jačanje instrumentarija EU-a za promicanje i zaštitu ljudskih prava i demokracije diljem svijeta

Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju

71. primjećuje da dosadašnja provedba akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju od strane EU-a i njegovih država članica, iako je znatno unapređovala, i dalje napreduje nedovoljnom brzinom te ju je teško ocijeniti zbog nedostatka konkretnih ciljeva s vremenskim okvirom; uzima u obzir napomenu navedenu u reviziji akcijskog plana sredinom provedbenog razdoblja o dosad nezabilježenim izazovima s kojima se svijet suočava od njegova donošenja, uključujući općenite prepreke u zaštiti ljudskih prava koje su se pojavile posljednjih godina, ali ističe da bi to trebalo dovesti do unapređenja provedbe akcijskog plana za preostalo razdoblje radi maksimiziranja sinergija i komplementarnosti između ljudskih prava i demokracije na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini; pozdravlja ocjenu djelovanja EU-a u pogledu boraca za ljudska prava u okviru revizije; poziva na uključivanje obrane i promicanja univerzalnosti ljudskih prava u stupove sljedećeg akcijskog plana EU-a, kao i na obraćanje posebne pozornosti na diskurse i alate koje autoritarni i neliberalni režimi koriste u svojim napadima u tom pogledu; ističe da je potrebno premostiti jaz između strateške vizije i ciljeva akcijskog plana te njegove operativne dimenzije; naglašava važnost preuzimanja odgovornosti država članica za akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju, kao i javnog izvješćivanja o njihovim mjerama u skladu s tim strateškim dokumentom; potiče nacionalne i regionalne parlamente, nacionalne institucije za ljudska prava i lokalne organizacije civilnog društva na suradnju s tijelima na razini država članica o njihovu doprinosu provedbi vanjske politike EU-a u području ljudskih prava;

Posebni predstavnik EU-a (PPEU) za ljudska prava

72. u potpunosti podupire rad posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava u doprinosu vidljivosti i usklađenosti djelovanja EU-a u području ljudskih prava u vanjskim odnosima EU-a; poziva ESVD da osnaži svoju ulogu i poveća svoju vidljivost u promicanju i zaštiti ljudskih prava prilikom suradnje s trećim zemljama i partnerima sličnih stavova te u usmjeravanju provedbe akcijskog plana za ljudska prava i demokraciju; poziva na veću odgovornost, transparentnost i vidljivost rada u okviru mandata, što se među ostalim odnosi na javno izvješćivanje o posjetima zemljama, programu rada i prioritetima; smatra da opseg mandata opravdava imenovanje nositelja mandata na puno radno vrijeme; ustraje u tome da se imenovanje sljedećeg posebnog predstavnika EU-a može potvrditi tek nakon pozitivne ocjene Odbora za vanjske poslove Parlamenta i Pododbora za ljudska prava te inzistira na tome da posebni predstavnik EU-a redovno podnosi izvješća Parlamentu;

Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i tematski program za ljudska prava i demokraciju

73. podsjeća na temeljnu ulogu Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa, uključujući njegov tematski program za ljudska prava i

demokraciju, kao vodećeg instrumenta EU-a u promicanju i zaštiti ljudskih prava i demokracije diljem svijeta; ponovno poziva na povećanje potpore organizacijama civilnog društva, prodemokratskim aktivistima i medijskim organizacijama, među ostalim u okviru Europske zaklade za demokraciju, u kontekstu globalnih trendova koji su trenutačno regresivni; ističe potrebu za suradnjom s civilnim društvom i drugim lokalnim partnerima u svim relevantnim vanjskim aktivnostima EU-a; ponovno ističe važnost racionalizacije pristupa koji se temelji na ljudskim pravima u instrumentima EU-a za vanjsko djelovanje;

74. ponovno poziva na veću transparentnost odredaba povezanih s ljudskim pravima u sporazumima o financiranju u okviru instrumenta NDICI te na pojašnjenje mehanizma i kriterija za suspenziju takvih sporazuma u slučaju kršenja ljudskih prava, demokratskih načela i vladavine prava; naglašava da bi se EU trebao strogo suzdržavati od pružanja proračunske pomoći režimima koji ni približno ne ispunjavaju međunarodne standarde u području ljudskih prava, demokracije i borbe protiv korupcije; ističe da bi potporu u tim slučajevima trebalo usmjeravati kroz civilno društvo; poziva EU da posebno obrati pozornost na procjenu i sprečavanje svih kršenja povezanih s Unijinim politikama, projektima i financiranjem u trećim zemljama, među ostalim uspostavom mehanizma za podnošenje pritužbi za pojedince ili skupine čija bi prava zbog djelovanja EU-a u tim zemljama mogla biti prekršena;
75. podsjeća da se EU u svojem vanjskom djelovanju u okviru instrumenta NDICI obvezao podupirati prelazak s institucionalne na obiteljsku skrb i skrb u zajednici; stoga potiče institucije EU-a da prekinu financiranje institucija, uključujući obnovu, izgradnju ili renovaciju, ako to nije dio postupka deinstitucionalizacije;

Međunarodni sporazumi EU-a

76. naglašava da bi se klauzule o ljudskim pravima trebale dosljedno primjenjivati na sve međunarodne sporazume EU-a s trećim zemljama, uključujući sektorske i investicijske sporazume, da bi ih trebalo pomno pratiti i podupirati jasnim skupom mjerila i postupaka koje treba slijediti u slučaju kršenja ljudskih prava, te da bi one na praktičan i fleksibilan način trebale poslužiti kao osnova za suradnju s trećom zemljom u području ljudskih prava; napominje da je EU do 2014. službeno aktivirao klauzule o ljudskim pravima u dvadesetak navrata i da je otad samo jednom usvojio „odgovarajuće mjere” u skladu s tim klauzulama; ponavlja da bi, s obzirom na teška i stalna kršenja klauzula o ljudskim pravima od strane partnerskih zemalja, EU trebao reagirati brzo i odlučno, a u konačnici suspenzijom relevantnih sporazuma ako se druge mogućnosti pokažu neučinkovitima;
77. poziva na provedbu preporuke Europskog ombudsmana o izradi portala za rješavanje pritužbi u okviru trgovinskih i financijskih instrumenata EU-a te na prilagodbu Komisijine jedinstvene ulazne točke kako bi se omogućilo podnošenje pritužbi na nepoštovanje klauzula o ljudskim pravima, i to na pristupačan i transparentan način, prilagođen građanima; potiče institucije EU-a i države članice da nastave surađivati s Europskim ombudsmanom na razvoju novih strategija i alata za zaštitu i promicanje ljudskih prava putem trgovine; poziva Komisiju da poboljša svoju komunikaciju s Parlamentom kad je riječ o razmatranjima i odlukama povezanim s izvršenjem klauzula o ljudskim pravima u međunarodnim sporazumima;

Dijalozi EU-a o ljudskim pravima

78. naglašava važnu ulogu dijaloga o ljudskim pravima u okviru paketa instrumenata EU-a o ljudskim pravima i kao ključnog sredstva za provedbu akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju; ističe da bi se ti dijalozi trebali baviti stanjem svih ljudskih prava i demokracije s relevantnim zemljama; naglašava ulogu neovisnih organizacija civilnog društva i potrebu da se zajamči njihovo legitimno sudjelovanje u okviru pripreme tih dijaloga i naknadnih aktivnosti povezanih s tim dijalogima; naglašava da ne smije dolaziti do diskriminacije kad je riječ o sudjelovanju civilnog društva u tom kontekstu; napominje da bi se dijalozi o ljudskim pravima trebali smatrati ključnim elementom trajnog angažmana EU-a, a ne samo formalnim ispunjavanjem obveze ili samostalnim instrumentom; podsjeća da se ti dijalozi trebaju upotrebljavati zajedno i u sinergiji s drugim instrumentima, provoditi na način usmjeren na rezultate i redovito preispitivati; naglašava da bi neuspjeh u postizanju konkretnih rezultata trebao imati posljedice na šire vođenje bilateralnih odnosa; ponavlja da je potrebno razmatrati pojedinačne slučajeve, uključujući one istaknute u rezolucijama Europskog parlamenta te dobitnika i finalista Nagrade Saharov i osigurati odgovarajuće daljnje postupanje; poziva ESVD i delegacije EU-a da povećaju vidljivost tih dijaloga i njihovih ishoda, među ostalim objavljivanjem zajedničke izjave za medije, te da se pobrinu za odgovarajuće daljnje postupanje u vezi s njima;

Globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki)

79. prima na znanje dosadašnju ograničenu primjenu globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki) kao ključnog političkog alata u obrani ljudskih prava i demokracije EU-a diljem svijeta; međutim, prima na znanje izazove koje zahtjev za jednoglasnošću predstavlja u njihovu donošenju i ponavlja svoj poziv na uvođenje glasovanja kvalificiranom većinom za odluke o globalnom režimu sankcija u području ljudskih prava; poziva na dinamičniju i dosljedniju upotrebu tog alata, među ostalim u suradnji s partnerima sličnih stavova; poziva Vijeće na postupanje u vezi sa zahtjevima za sankcijama koje je Parlament uputio u svojim rezolucijama; u potpunosti podupire mogućnost nametanja ciljanih antikorupcijskih sankcija u vezi s ozbiljnim povredama ljudskih prava, što je dugogodišnji prioritet Parlamenta, pozdravlja prijedlog Komisije s tim u vezi te poziva Vijeće da ga što prije usvoji, bilo njegovim uključivanjem u globalni režim sankcija u području ljudskih prava bilo u drugi režim;
80. ističe da je dosljedna i uniformirana primjena sankcija od strane svih država članica preduvjet za vjerodostojnost i djelotvornost vanjskog djelovanja EU-a; ističe potrebu za potpunom provedbom sankcija i poziva na djelotvorno rješavanje problema njihovih povreda i zaobilaženja;

Aktivnosti za potporu demokraciji

81. ponovno izražava zabrinutost zbog sve češćih napada autoritarnih, totalitarnih i neliberalnih režima na demokratske institucije i standarde te na civilno društvo, kao i zbog pokušaja preoblikovanja međunarodnih normi; naglašava da obrana i potpora demokraciji diljem svijeta sve više postaju od geopolitičkog i strateškog značaja; razmatra potrebu za ulaganjem većih napora u informiranje o potkopavanju

demokratske kulture u trećim zemljama i ponavlja da ju je potrebno ojačati; ponovno ističe važnost misija EU-a za promatranje izbora te doprinos Parlamenta razvoju i poboljšanju njihove metodologije; traži da treće zemlje provedu preporuke misija EU-a za promatranje izbora i drugih priznatih međunarodnih subjekata radi poboljšanja organizacije i konteksta budućih izbornih postupaka te na taj način doprinesu njihovoj transparentnosti i zakonitosti kako bi se poboljšali demokratski standardi dotičnih zemalja; pozdravlja rad Europske zaklade za demokraciju te ponavlja da je potrebno nastaviti jačati njezine aktivnosti i resurse;

Potporna EU-a borcima za ljudska prava i organizacijama civilnog društva

82. izražava duboku zabrinutost zbog napada na borce za ljudska prava i uznemiravanja boraca za ljudska prava, kao i njihovih obitelji, zajednica i odvjetnika, te smatra posebno zabrinjavajućim što se za njihov progon upotrebljavaju sve sofisticiranija sredstva; oštro osuđuje zakone, uključujući zakone o suzbijanju terorizma, nacionalne sigurnosne zakone i zakone protiv klevete, usmjerene protiv boraca za ljudska prava i nevladinih organizacija kako bi se njihov rad kriminalizirao i stigmatizirao; osuđuje uznemiravanje nevladinih organizacija na temelju zakonodavnih odredaba u trećim zemljama, kao što su zakoni o stranim agentima i slično, i zbog drugih ograničenja s kojima se suočavaju u svojem zakonitom radu; podupire borce za ljudska prava, pohvaljuje ih i zahvaljuje im na hrabrom i iznimno važnom radu koji obavljaju te podržava djelovanje EU-a u cilju jamčenja njihove zaštite diljem svijeta; poziva EU i njegove države članice na potpunu i dosljednu primjenu Smjernica EU-a o borcima za ljudska prava, čime se potiče proaktivan, holistički i dugoročni pristup zaštiti boraca za ljudska prava kojim se predviđaju i ublažavaju ozbiljni problemi, kao što su napadi i prijetnje usmjerene protiv boraca za ljudska prava, koji često imaju visoku osobnu cijenu za njih, njihove obitelji i zajednice; ističe hitnu potrebu za sveobuhvatnom i pravodobnom revizijom Smjernica o borcima za ljudska prava radi suočavanja s novim izazovima i prijetnjama te osiguravanja njihove primjenjivosti i učinkovitosti u zaštiti boraca za ljudska prava na globalnoj razini, kao i za uključivanjem rodno osjetljivih i intersekcionalnih pristupa u ažurirane Smjernice te uzimanjem u obzir raznolikih podrijetla i iskustava boraca za ljudska prava i posebnih ranjivosti s kojima se mogu suočiti;
83. ističe da diljem svijeta dolazi do sve češćih transnacionalnih prijetnji nacionalnih tijela ili subjekata koji djeluju u njihovo ime upućenih borcima za ljudska prava; poziva Komisiju i države članice da utvrde i suzbiju te prijetnje unutar EU-a kao prioritet i kao sastavni dio Smjernica EU-a o borcima za ljudska prava; potiče Komisiju i države članice da stranim borcima za ljudska prava koji borave u EU-u osiguraju odgovarajuća financijska i druga sredstva kako bi im se omogućilo da nastave svoj rad u području ljudskih prava na daljinu i bez straha od osvete; naglašava da bi dužnosnici i službenici trećih zemalja koji uznemiravaju borce za ljudska prava u EU-u, kao i oni koji im to omogućuju na lokalnoj razini, bez obzira na to je li riječ o pojedincima ili tijelima, trebali odgovarati za svoje postupke; ističe važnost osposobljavanja i osiguravanja resursa tijelima kaznenog progona kako bi se suzbili ti transnacionalni napadi;
84. ustraje u tome da ESVD, Komisija i delegacije EU-a posebnu pozornost posvete položaju dobitnika i finalista nagrade Saharov koji su u opasnosti te da u suradnji s državama članicama i Parlamentom poduzmu odlučne mjere kako bi se zajamčili

njihova dobrobit, sigurnost ili oslobođenje;

85. poziva na ulaganje napora u jačanje vidljivosti djelovanja i kanala EU-a za zaštitu i potporu boraca za ljudska prava; potiče države članice EU-a da budu uzor drugima te razviju pouzdane i djelotvorne nacionalne smjernice i zakone o borcima za ljudska prava koje će moći primjenjivati i druge nacije; prepoznaje kolektivnu odgovornost ESVD-a, Komisije i država članica za osiguravanje učinkovite primjene Smjernica EU-a o borcima za ljudska prava i poziva EU na provedbu istinskog pristupa Tima Europa u pogledu boraca za ljudska prava; u cijelosti podupire mehanizam ProtectDefenders.eu te poziva EU i njegove države članice da potiču uspostavu sličnih mehanizama u zemljama sličnih stavova, kao i zajedničkih aktivnosti EU-a, njegovih država članica i trećih zemalja usmjerenih na zaštitu boraca za ljudska prava; naglašava da je važno da posebni predstavnici EU-a surađuju s nacionalnim tijelima u pogledu zaštite ljudskih prava i pojedinačnih slučajeva; ponavlja svoj poziv Komisiji da preuzme proaktivnu ulogu u uspostavi viznog sustava za više ulazaka na razini EU-a za ugrožene borce za ljudska prava; ovim putem apelira na države članice EU-a da uvedu postupovna poboljšanja u svoje diplomatske misije kojima će se osigurati brzi, razumljivi, pristupačni i dostižni postupci podnošenja zahtjeva za izdavanje viza; nadalje, poziva države članice da zajednički uspostave i uvedu posebnu kategoriju u Europski zakonik o vizama radi racionalizacije postupaka izdavanja viza i promicanja ujednačenih postupaka podnošenja zahtjeva za izdavanje viza u EU-u; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da u suradnji s državama članicama i Parlamentom izradi godišnji popis zemalja u kojima su borci za ljudska prava ozbiljno ugroženi, što bi omogućilo koordinirani odgovor Tima Europa, pristup resursima, bolje praćenje, prilagođene strategije i povećanu potporu na svim razinama; potiče transparentno predstavljanje i preispitivanje tog popisa pred Parlamentom kako bi se zadržala odgovornost;
86. izražava žaljenje zbog činjenice da se borkinje za ljudska prava suočavaju s rodno uvjetovanim nasiljem i da nemaju pristup odgovarajućim resursima i mehanizmima zaštite; osuđuje kontinuirane napade na borkinje za ljudska prava, uključujući seksualne napade, prijetnje, zastrašivanje, kriminalizaciju i ubojstva; potvrđuje da je sve češćim mizoginim, seksističkim i homofobnim govorom političkih vođa posljednjih godina normalizirano nasilje nad borkinjama za ljudska prava, a posebno nad borkinjama za spolno i reproduktivno zdravlje i prava; naglašava da EU treba nastaviti politički i financijski podupirati organizacije civilnog društva koje promiču prava žena i djevojčica;

Borba protiv nekažnjavanja i korupcije

87. ističe da korupcija olakšava, perpetuira i institucionalizira kršenja ljudskih prava, potkopava demokratske institucije te nerazmjerno utječe na najranjivije i marginalizirane pojedince i skupine u društvu; poziva na uključivanje borbe protiv korupcije u sva nastojanja i politike EU-a za promicanje ljudskih prava i demokracije; pozdravlja antikorupcijsko djelovanje u vanjskim politikama EU-a, uključujući mogućnost nametanja usmjerenih antikorupcijskih sankcija, u Zajedničkoj komunikaciji Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 3. svibnja 2023. o borbi protiv korupcije (JOIN(2023)0012); poziva EU i države članice da ulažu veće napore u pravosudne reforme, borbu protiv nekažnjavanja, povećanje

transparentnosti, u institucije za borbu protiv korupcije u trećim zemljama te u rješavanje pitanja uloge određenih aktera u tom pogledu koji se nalaze u EU-u; podupire antikorupcijske odredbe uvrštene u trgovinske sporazume EU-a sa zemljama koje nisu članice EU-a; naglašava da je iznimno važno da EU i njegove države članice budu uzor drugima tako što će primjenjivati najviše standarde transparentnosti na svoje vanjsko financiranje i pružati veću potporu organizacijama civilnog društva, aktivistima i istraživačkim novinarima koji sudjeluju u borbi protiv korupcije i nekažnjavanja te promicati uspostavu učinkovitih globalnih mjera za borbu protiv korupcije i čvrste regulatorne okvire, kao i rješavati pitanje tajnih jurisdikcija i poreznih oaza; poziva na jačanje suradnje s ključnim međunarodnim akterima u tom pogledu, kao što su Skupina država protiv korupcije (GRECO), Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) i Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC), radi poboljšanja sinergija i razmjene najbolje prakse u pogledu antikorupcijskih mjera;

Djelovanje EU-a u multilateralnim forumima

88. ponovno ističe da EU i njegove države članice trebaju nastupati jedinstveno u UN-u i na drugim multilateralnim forumima; izuzetno je zabrinut zbog sve češćih napada autoritarnih i neliberalnih režima na multilateralne institucije, kao što su tijela UN-a, a posebno Vijeće UN-a za ljudska prava, u cilju potkopavanja njihova rada i legitimiteta; pozdravlja kontinuiranu potporu EU-a i njegovih država članica UN-u i drugim multilateralnim institucijama, kao i kontinuirani i rastući strateški dijalog i suradnju s Uredom visokog povjerenika za ljudska prava; snažno podržava da EU sponzorira rezolucije UN-a o ljudskim pravima i demokraciji; poziva EU i njegove države članice da poduzmu konkretne korake za jačanje i povećanje otpornosti međunarodne arhitekture ljudskih prava te za dosljednu provedbu međunarodnih obveza i instrumenata u pogledu ljudskih prava; poziva EU i njegove države članice da se zalažu za vlastito i stalno člansko mjesto Unije na multilateralnim forumima te da se pobrinu za veću koordinaciju, uključujući u Vijeću sigurnosti UN-a, uz postojeća članska mjesta dodijeljena državama članicama EU-a; traži da delegacije EU-a preuzmu snažniju ulogu u multilateralnim forumima, za koje bi na raspolaganju trebale imati odgovarajuća sredstva;
89. naglašava da je za učinkovitu zaštitu ljudskih prava diljem svijeta potrebna međunarodna suradnja na multilateralnoj razini; ističe posebno važnu ulogu UN-a i njegovih tijela kao glavnog foruma koji mora biti u stanju učinkovito promicati napore za mir, sigurnost, održivi razvoj te poštovanje ljudskih prava i međunarodnog prava; podsjeća na obveze svih država članica UN-a u pogledu promicanja i zaštite svih ljudskih prava i temeljnih sloboda, kako je utvrđeno u Povelji o osnivanju Ujedinjenih naroda i Rezoluciji 60/251 Opće skupštine UN-a; naglašava odgovornost Vijeća UN-a za ljudska prava da reagira na sva ozbiljna kršenja ljudskih prava diljem svijeta; izražava žaljenje zbog činjenice da za više članova Vijeća za ljudska prava UN-a postoji evidencija o ozbiljnim kršenjima ljudskih prava i zanemarivanju obveza u pogledu ljudskih prava; poziva na bolju primjenu kriterija za članstvo u Vijeću UN-a za ljudska prava; poziva ESVD da pokrene i predvodi napore u smjeru koordiniranog stajališta EU-a i država članica o članstvu u Vijeću UN-a za ljudska prava, čime bi se u izbornom postupku promicala veća transparentnost i natjecanje utemeljeno na zaslugama; poziva institucije EU-a, uključujući Parlament, na dodatno jačanje odnosa i bliske suradnje s navedenim tijelima UN-a;

90. ističe rad istražnih odbora i misija za utvrđivanje činjenica koji su uspostavljeni pod okriljem Ujedinjenih naroda, a koji se sve više koriste za pružanje odgovora na slučajeve ozbiljnih kršenja međunarodnog humanitarnog prava, međunarodnog prava o ljudskim pravima i borbu protiv nekažnjavanja; poziva EU i njegove države članice da nastave politički i financijski podupirati rad UN-a, uključujući posebne postupke i tijela za praćenje provedbe ugovora; oštro osuđuje sve napade na mandatare za posebne postupke UN-a i neovisnost njihovih mandata; poziva države članice EU-a i demokratske partnere EU-a da se odlučno suprotstave tim pokušajima i poduzmu sve moguće mjere kako bi pomogli u jamčenju sigurnih i otvorenih prostora za interakciju pojedinaca i organizacija civilnog društva s Ujedinjenim narodima, njihovim predstavnicima i mehanizmima;
91. poziva EU i države članice da podrže jačanje regionalnih sustava ljudskih prava, među ostalim financijskom pomoći i međuregionalnom razmjenom iskustava; posebno ističe ključnu ulogu nadzornih tijela i pravosudnih mehanizama uspostavljenih u okviru tih regionalnih sustava i njihovu komplementarnost sa sustavom UN-a za ljudska prava;
92. pozdravlja političku i financijsku potporu koju EU pruža Međunarodnom kaznenom sudu, uključujući Uredu tužitelja Međunarodnog kaznenog suda; traži od EU-a i njegovih država članica da nastave podupirati Međunarodni kazneni sud potrebnim sredstvima te ljudskim i financijskim resursima te da se koriste svim instrumentima koji su mu na raspolaganju za jačanje borbe protiv nekažnjavanja diljem svijeta; pozdravlja doprinose Međunarodnog kaznenog suda borbi protiv nekažnjavanja diljem svijeta; podupire doprinose EU-a u istragama ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti u okviru Međunarodnog kaznenog suda; osuđuje pokušaje potkopavanja rada i legitimiteta Međunarodnog kaznenog suda; poziva EU i njegove države članice da potaknu svoje partnere da ratificiraju Rimski statut i njegove izmjene i tako prošire nadležnost Suda;

Pristup „Tim Europa”

93. izražava žaljenje zbog slučajeva različitih pristupa zaštiti i promicanju ljudskih prava u zemljama koje nisu članice EU-a zabilježenih u veleposlanstvima država članica i delegacijama EU-a; ističe da bi veleposlanstva država članica promicanje i zaštitu ljudskih prava trebala odrediti kao prioritet te istodobno podupirati civilno društvo u zemljama izvan EU-a; napominje da ta odgovornost ne bi trebala biti u potpunosti na delegacijama EU-a; poziva EU i države članice da ljudska prava stave u središte svih politika i alata EU-a; potiče EU i njegove države članice da pojačaju napore u promicanju i zaštiti ljudskih prava i demokracije diljem svijeta; ističe potrebu za ujedinjenim i jednoglasnim djelovanjem EU-a i njegovih država članica te učinkovitim rješavanjem globalnih pitanja ljudskih prava i demokracije u multilateralnim forumima; poziva na potpunu koordinaciju između svih delegacija država članica i delegacija EU-a za pitanja ljudskih prava u trećim zemljama; poziva delegacije EU-a i diplomatske misije država članica EU-a da zauzmu proaktivniji pristup promicanju i obrani ljudskih prava;
94. ističe važnost rješavanja problema kontinuirane segmentacije u vođenju vanjskih odnosa EU-a u području ljudskih prava; poziva na bolju koordinaciju u pitanjima ljudskih prava između Glavne uprave Komisije za međunarodna partnerstva i ESVD-a s

drugim relevantnim glavnim upravama, uključujući Glavnu upravu za trgovinu i Glavnu upravu za migracije i unutarnje poslove te s relevantnim agencijama EU-a, kao što su Frontex i EASO; pozdravlja povećanu koordinaciju između delegacija EU-a i sjedišta ESVD-a te Glavne uprave za međunarodna partnerstva u pogledu hitnih slučajeva boraca za ljudska prava;

95. poziva sve delegacije EU-a u trećim zemljama da pružaju veću potporu borcima za ljudska prava, u skladu sa smjernicama EU-a u tom području, kao i da posjećuju članove demokratske oporbe, aktiviste i pripadnike civilnog društva koji su zatvoreni u tim zemljama, da prate njihovu situaciju, prisustvuju suđenjima i da o njihovim slučajevima raspravljaju u dijalozima EU-a o ljudskim pravima s dotičnim zemljama;
96. ističe važnu ulogu javne i kulturne diplomacije EU-a, kao i međunarodnih kulturnih odnosa, u promicanju ljudskih prava te poziva Odjel ESVD-a za stratešku komunikaciju i predviđanja da ulaže veće napore u tom pogledu, za koje bi trebao osigurati odgovarajuće resurse; naglašava potrebu da se treće zemlje u cijelosti obavijesti o programima za ljudska prava koje financira ili podupire EU; smatra da je iznimno važno u cijelosti provesti Smjernice EU-a o ljudskim pravima u okviru delegacija EU-a i diplomatskih misija država članica;
97. poziva Komisiju, ESVD i države članice da zauzmu istinski pristup „Tim Europa”, koji se sastoji od redovite suradnje s Parlamentom i njegova smislenog uključivanja u sve sastanke, posjete ili druga službena i neslužbena događanja, u skladu s ulogom koju Europski parlament ima kao jedino izravno izabrano tijelo EU-a, koje predstavlja građane EU-a;

o

o o

98. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, posebnom predstavniku Europske unije za ljudska prava, vladama i parlamentima država članica, Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, predsjedniku 77. zasjedanja Opće skupštine Ujedinjenih naroda, predsjedniku Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava, visokom povjereniku Ujedinjenih naroda za ljudska prava te voditeljima delegacija Europske unije.

OBRAZLOŽENJE

Europski parlament svake godine donosi tri godišnja izvješća o vanjskoj, sigurnosnoj i obrambenoj politici EU-a te politici ljudskih prava.

Ta tri izvješća odnose se na:

- provedbu zajedničke vanjske i sigurnosne politike – godišnje izvješće za 2023. (na temelju izvješća Visokog predstavnika Unije za vanjsku politiku Europskom parlamentu o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici) – nadležnost odbora AFET,
- ljudska prava i demokraciju u svijetu i politiku Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2023. (na temelju godišnjeg izvješća EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2022.) – nadležnost pododbora DROI i
- provedbu zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće za 2023. (na temelju izvješća Visokog predstavnika Unije za vanjsku politiku Europskom parlamentu o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici) – nadležnost pododbora SEDE.

Tim se izvješćima prati i ocjenjuje provedba zajedničke vanjske i sigurnosne politike, uključujući politiku EU-a o ljudskim pravima te zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku. Ona su ključna sastavnica doprinosa Europskog parlamenta oblikovanju vanjske politike EU-a, posebno u pogledu ojačanog prava nadzora koje je Europskom parlamentu dodijeljeno Ugovorom iz Lisabona. Od ključne je važnosti da Europski parlament odgovori na godišnja izvješća drugih institucija čim se ona objave.

**PRILOG I.:
POJEDINAČNI SLUČAJEVI KOJE JE EUROPSKI PARLAMENT POKRENUO OD
PROSINCA 2022.**

DRŽAVA Pojedinac	KONTEKST	RADNJE KOJE JE PODUZEO PARLAMENT
AFGANISTAN Matiullah Wesa	<p>Matiullah Wesa istaknuti je borac za ljudska prava koji se više od 14 godina zalaže za pravo djevojčica na obrazovanje, do talibanskog preuzimanja vlasti u kolovozu 2021. Voditelj je lokalne nevladine organizacije PenPath, koja se zalaže za pravo na obrazovanje, posebno obrazovanje djevojčica. Ovaj borac za ljudska prava nastoji doprijeti do najudaljenijih dijelova Afganistana kontaktiranjem i suradnjom s čelnicima zajednica u cilju otvaranja škola i knjižnica te uvođenjem mobilnih škola i knjižnica na udaljenim područjima. Nakon što su talibani u kolovozu 2021. preuzeli vlast u Afganistanu, Matiullah Wesa počeo se boriti protiv zabrane obrazovanja djevojčica te je pokrenuo kampanju od vrata do vrata. Također se aktivno zalaže za ta prava na društvenim mrežama.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 20. travnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao afganistanske <i>de facto</i> vlasti da odmah i bezuvjetno iz pritvora oslobode Matiullaha Wesa i sve osobe koje su zatvorene zbog ostvarivanja svojih temeljnih prava; zahtijevao da se poštuju njihova prava, uključujući pristup članovima obitelji i pravnom zastupanju; – pozvao Europsku službu za vanjsko djelovanje i države članice da izravno ili neizravno izvrše diplomatski pritisak na afganistanske <i>de facto</i> vlasti kako bi se osiguralo oslobađanje Matiullaha Wese i drugih proizvoljno pritvorenih aktivista, uključujući Rasula Abdija Parsija, Noorayela Kaliwala i Mortaza Behboudija.

<p>ALŽIR</p> <p>Ihsane El-Kadi</p>	<p>Ihsane El-Kadi je istaknuti alžirski novinar i direktor jednog od posljednjih neovisnih medijskih poduzeća u Alžiru, Interface Médias, koje upravlja internetskim kućama Radio M i Magreb Emergent, uhićen bez naloga u noći s 23. na 24. prosinca 2022.</p> <p>Dana 2. travnja 2023. alžirski sud je El-Kadiju izrekao kaznu zatvora u trajanju od pet godina, od čega dvije godine uvjetne zatvorske kazne, i novčanu kaznu od 700 milijuna alžirskih dinara, te je naredio raspuštanje njegova medijskog poduzeća i oduzimanje njegove imovine nakon što se u svojoj presudi oslonio na neutemeljene optužbe za „primanje sredstava za političku propagandu” i „nanošenje štete sigurnosti države” u skladu s člancima 95. i 95.a alžirskog Kaznenog zakona. Saslušanje o njegovoj žalbi bilo je planirano za drugu polovicu svibnja 2023.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 11. svibnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao alžirske vlasti da smjesta i bezuvjetno oslobode Ihsanea El-Kadija i sve one koji su proizvoljno pritvoreni i optuženi za ostvarivanje svoga prava na slobodu izražavanja; – pozvao alžirske vlasti da poštuju i štite temeljne slobode, posebno slobodu medija, kako je utvrđeno u članku 54. alžirskog Ustava, da ponovno otvore zatvorene medijske kuće i da zaustave uhićenje i pritvaranje političkih aktivista, novinara, boraca za ljudska prava i sindikalista; izrazio solidarnost s alžirskim građanima koji mirno prosvjeduju od 2019.; – apelirao na alžirske vlasti da izmijene odredbe Kaznenog zakona povezane sa sigurnošću koje se koriste za kriminalizaciju slobode izražavanja, uključujući članke 95.a i 196.a, te da zakone kojima se ograničava sloboda izražavanja usklade s međunarodnim standardima ljudskih prava, posebno Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, koji je Alžir ratificirao.
--	---	---

<p>AZERBAJDŽAN</p> <p>Gubad Ibadoghlu</p>	<p>Dr. Gubad Ibadoghlu poznati je politički ekonomist i istaknuta oporbena ličnost. Poznat je po kritici azerbajdžanske vlade, posebno u pogledu korupcije, neučinkovitog upravljanja javnim financijama i nedostatka proračunske transparentnosti. Predsjednik je Azerbajdžanskog pokreta za demokraciju i blagostanje, kojemu se kontinuirano odbija registracija.</p> <p>Brutalno je napadnut i proizvoljno pritvoren 23. srpnja 2023. te je i dalje u zatvoru na temelju sumnjivih optužbi i ima ograničen kontakt sa svojom obitelji i odvjetnikom. Navodno je izložen nehumanom postupanju i nalazi se u teškom zdravstvenom stanju koje zahtijeva liječničku skrb. Osuđen je na kaznu zatvora u trajanju do 12 godina na temelju izmišljenih optužbi.</p> <p>Europski sud za ljudska prava donio je privremene mjere kojima se azerbajdžanskoj vladi nalaže da poduzme hitne mjere kako bi se osigurala zaštita njegova zdravlja.</p> <p>Vjerodostojne neovisne organizacije trenutno navode postojanje čak 200 političkih zatvorenika u Azerbajdžanu, uključujući novinare, aktiviste za građanska prava i oporbene političare, dok su i drugi azerbajdžanski aktivisti za ljudska prava, kao što je Mahammad Mirzali, izloženi prijetnjama i izvan nacionalnih granica.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 14. rujna 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zahtijevao trenutano i bezuvjetno puštanje na slobodu Gubada Ibadoghlua; ustrajao u tome da mu se odmah omogući pristup odgovarajućem liječenju i lijekovima; istaknuo da su optužbe protiv njega izmišljene, da proizlaze iz njegova građanskog aktivizma i da su politički motivirane; – apelirao na azerbajdžanske vlasti da oslobode sve političke zatvorenike, neovisne novinare i borce za ljudska prava, da odbace sve politički motivirane optužbe protiv njih i da zaustave represiju nad njima u inozemstvu; – pozvao na neovisnu istragu navoda o zlostavljanju Gubada Ibadoghlua i kršenju njegovih prava na zakonito postupanje; nadalje, poziva azerbajdžanske vlasti da njegovoj rodbini ukinu zabranu napuštanja zemlje; – pozvao Azerbajdžan da zaštiti ljudska prava svojih građana i osigura slobodno i sigurno okruženje za mirno ostvarivanje prava na slobodu izražavanja, okupljanja i udruživanja.
---	--	--

<p>BAHREIN</p> <p>Abdulahadi Al-Havadža, dr. Abduldžalil Al-Singance, Nadži Fatil, Abdulvahab Husein, Ali Hadž, šaik Ali Salman, Hasan Mšaima, Muhamed Ramadan, Husain Ali Musa, Maher Abbas Al-Khabbaz, Salman Isa Ali Salman, Husein Abdulah Halil Ibrahim, Muhamed Radi Abdula Hasan, Sayed Ahmed Fuad Abbas Isa Ahmed Al-Abar, Husein Ali Mahdi Džasim Muhamed, Husein Ibrahim Ali Husein Marzuk, Musa Abdalah Musa Džafar, Husain Abdulah Marhun Rašid i Zuhair Ibrahim Džasim Abdulah</p>	<p>Abdulhad Al-Havadža je danski i bahreinski državljanin, suosnivač Bahreinskog centra za ljudska prava i Zaljevskog centra za ljudska prava te dobitnik nagrade Martin Ennals 2022., koji trenutačno završava jedanaestu godinu boravka u zatvoru dok služi kaznu doživotnog zatvora zbog preuzimanja vodeće uloge u prosvjedima kojima su se zahtijevale demokratske reforme tijekom narodnog ustanka u Bahreinu 2011.</p> <p>Dr. Abduldžalil Al-Singance, Nadži Fatil, Abdulvahab Husein, Ali Hadž, šaik Ali Salman, Hasan Mšaima, Muhamed Ramadan, Husain Ali Musa, Maher Abbas Al-Khabbaz, Salman Isa Ali Salman, Husein Abdulah Halil Ibrahim, Muhamed Radi Abdula Hasan, Sayed Ahmed Fuad Abbas Isa Ahmed Al-Abar, Husein Ali Mahdi Džasim Muhamed, Husein Ibrahim Ali Husein Marzuk, Musa Abdalah Musa Džafar, Husain Abdulah Marhun Rašid i Zuhair Ibrahim Džasim Abdulah politički su pritvorenici i zatvorenici u Bahreinu.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 15. prosinca 2022. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potaknuo Bahrein da oslobodi Abdulhadija Al-Havadžu i druge pritvorenike te osudio sudsko uznemiravanje, zastrašivanje, mučenje i nedostatak pravičnog postupka s kojima se i dalje suočavaju on i drugi politički pritvorenici, kao i njihove obitelji; – pozvao sve dužnosnike EU-a i predstavnike država članica EU-a koji posjećuju Bahrein da posjećuju zatvore i sastaju se s borcima za ljudska prava te da nastave govoriti o slučaju Abdulhadija Al-Havadže i svih drugih boraca za ljudska prava u toj zemlji, i javno i privatno, te da zahtijevaju njihovo bezuvjetno puštanje na slobodu.
---	---	---

<p>BANGLADEŠ</p> <p>Organizacija Odhikar</p>	<p>Odhikar je jedna od vodećih organizacija za ljudska prava koja se već čitavo desetljeće suočava s uznemiravanjem i kriminalizacijom, tijekom čega je čak ostala bez statusa nevladine organizacije.</p> <p>Dvojica čelnika Odhikara, Adilur Rahman Khan i ASM Nasiruddin Elan, suočeni su s izmišljenim kaznenim optužbama, s presudom zakazanom za 14. rujna 2023. Nepridržavanje pravičnog postupka u tom predmetu izazvalo je opću osudu.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 14. rujna 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izrazio duboku zabrinutost zbog pogoršanja stanja ljudskih prava u Bangladešu; ustrajao u tome da vlada Bangladeša ponovno uspostavi sigurno i poticajno okruženje za nevladine organizacije, borce za ljudska prava, aktiviste i vjerske manjine te da poštuje međunarodne obveze te zemlje, posebno u okviru Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima; – osudio zatvorsku kaznu koju je 14. rujna 2023. Sud za kibernetičku sigurnost Dhake izrekao tajniku Odhikara Adiluru Rahmanu Khanu i direktoru ASM Nasiruddinu Elanu; apelirao na vladu Bangladeša da smjesta i bezuvjetno ukine tu presudu i ponovno registrira organizaciju Odhikar te da organizacijama civilnog društva osigura pristup odobrenim stranim bespovratnim sredstvima; – podsjetio da je proces pojačane suradnje s Bangladešom „Sve osim oružja” (EBA) i dalje u tijeku zbog njegova ozbiljnog kršenja međunarodnih konvencija; izrazio zabrinutost zbog toga što slučaj Odhikar predstavlja velik korak natrag i ima posljedice u pogledu toga hoće li se povlastice EBA-e nastaviti primjenjivati na Bangladeš.
---	--	---

<p>BJELARUS</p> <p>Ales Bjaljacki, Zmicer Salauju, Uladzimir Labkovič, Leanid Sudalenka, Tacjana Lasica, Andrej Pačobut</p>	<p>Ales Bjaljacki je istaknuti borac za ljudska prava, osnivač i predsjednik Centra za ljudska prava Vjasna te dobitnik Nagrade Saharov i Nobelove nagrade za mir, koji je uhićen 12. veljače 2022. te zadržan u istražnom zatvoru. Bio je u zatvoru od 2011. do 2014. te je ponovno zatvoren 2021. nakon masovnih prodemokratskih prosvjeda koji su uslijedili poslije predsjedničkih izbora 2020. Osuđen je na 10 godina zatvora u politički motiviranom suđenju.</p> <p>Zmicer Salauju i Uladzimir Labkovič, također borci za ljudska prava, osuđeni su u ožujku 2021. na osam odnosno sedam godina zatvora u politički motiviranim suđenjima.</p> <p>Iste godine, u studenome, odvjetnik iz gomeljskog ogranka Vjasne Leanid Sudalenka osuđen je na tri, a volonterka Vjasne Tacjana Lasica na dvije i pol godine zatvora.</p> <p>Andrej Pačobut, novinar i član Saveza Poljaka u Bjelarusu, uhićen je 18. ožujka 2021. i poslije osuđen na tri godine zatvora zbog optužbi za „javno vrijeđanje predsjednika Bjelarusu” i „poticanje etničke mržnje”. Osuđen je na osam godina zatvora.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 15. ožujka 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podsjetio bjeloruske vlasti da su obvezne poštovati ljudska prava svih bjeloruskih građana, uključujući pravo na slobodu izražavanja, mirnog okupljanja i udruživanja; – ustrajao na potrebi da se u Bjelarusu zajamče temeljne slobode i ljudska prava, vladavina prava i funkcionalno neovisno pravosuđe; – ponovio poziv bjeloruskim vlastima da smjesta ukinu sve smrtno kazne i bez odgode uvedu moratorij na primjenu smrtno kazne kao prvi korak prema njezinu potpunom i trajnom ukidanju; – pozvao na okončanje diskriminacije žena i ranjivih skupina, uključujući pripadnike manjina, osobe s invaliditetom i pripadnike LGBTQI zajednice;
---	--	--

<p>BJELARUS</p> <p>Viktar Babarika, Marija Kaljesnikava, Maksim Znak, Sjargej Cihanouski, Pavel Sjevjarinjec, Mikalaj Statkevič, Andrej Pačobut, Aljaksandr Vihor, Dzianis Kuzniatsou, Vitold Ašurak, Mikalaj Klimovič</p>	<p>Viktar Babarika je bivši predsjednički kandidat osuđen na 14 godina zatvora na temelju politički motiviranih optužbi. Hospitaliziran je, uz tragove premlaćivanja, i bila mu je potrebna operacija. Njegovim odvjetnicima i obitelji uskraćeni su zahtjevi za informacije ili kontakt s njim.</p> <p>Vođe oporbe Marija Kaljesnikava, Maksim Znak, Sjargej Cihanouski, Pavel Sjevjarinjec i Mikalaj Statkevič potpuno su izolirani i nisu dostupne nikakve informacije o njima.</p> <p>Zatvaranje Andreja Pačobuta, poljskog manjinskog vođe u Bjelarusu, primjer progona nacionalnih manjina u Bjelarusu.</p> <p>Zatvorenici ne primaju pravovremenu medicinsku pomoć ili pravno savjetovanje. U Bjelarusu se nalazi 1500 političkih zatvorenika, a Aljaksandr Vihor, Dzianis Kuzniatsou, Vitold Ašurak i Mikalaj Klimovič umrli su u pritvoru.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 11. svibnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – apelirao na bjeloruske vlasti da smjesta prekinu sa zlostavljanjem Viktara Babarike i drugih političkih zatvorenika te da osiguraju odgovarajuću medicinsku pomoć i pristup odvjetnicima, obiteljima, diplomatima i međunarodnim organizacijama kako bi mogli procijeniti njihovo stanje i pružiti im pomoć; – pozvao na trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu Viktara Babarike i njegova sina Eduarda, kao i Marije Kaljesnikave, Maksima Znaka, Sjargeja Cihanouskog, Pavela Sjevjarinjeca, Mikalaja Statkeviča, Ramana Prataseviča, Andreja Pačobuta, Alesa Bjaljackog i svih drugih političkih zatvorenika u Bjelarusu; – pozvao EU i države članice da razviju ciljani program pomoći EU-a za žrtve političke represije, među ostalim poboljšanjem postupaka azila i pružanjem privremenog skloništa u EU-u onima koji traže političko utočište.
--	---	--

<p>KAMBODŽA</p> <p>Kem Sokha</p>	<p>Kem Sokha je bivši predsjednik Kambodžanske stranke nacionalnog spasa (CNRP), koji je uhićen 2017. na temelju optužbi za urotu s ciljem svrgavanja premijera Huna Sena i bio je u istražnom zatvoru do uvjetnog puštanja u kućni pritvor 10. rujna 2018. Općinski sud u Phnom Penhu osudio je Kema Sokhu na 27 godina zatvora, pri čemu mu je privremeno dopušteno da kaznu služi u kućnom pritvoru, te mu je na neodređeno vrijeme ukinuo političko pravo glasovanja i kandidiranja na izborima.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 16. ožujka 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao na to da se Kem Sokha i svi oporbeni dužnosnici i aktivisti koji su osuđeni ili pritvoreni na temelju politički motiviranih optužbi trenutačno i bezuvjetno puste na slobodu; – apelirao na kambodžanske vlasti da osiguraju slobodne i poštene izbore u srpnju 2023., čime će se svim političkim strankama omogućiti provođenje jednakih, slobodnih i transparentnih izbornih kampanja u okviru uključivijeg i transparentnijeg Državnog izbornog povjerenstva; – pozvao na hitno ponovno formiranje CNRP-a kako bi sudjelovao na izborima 2023.; – apelirao na vlasti da stanu na kraj svim oblicima uznemiravanja, zastrašivanja i politički motiviranih kaznenih optužbi protiv članova oporbe, sindikalista, boraca za ljudska prava, civilnog društva i medijskih aktera te na to da VOD hitno ponovno krene s radom.
--	---	---

<p>ČEČENIJA</p> <p>Zarema Musajeva</p>	<p>Zarema Musajeva je supruga bivšega suca čečenskog Vrhovnog suda Saidija Jangulbajeva i majka borca za ljudska prava Abubakara te oporbenih blogera Ibrahima i Bajsangura Jangulbajeva.</p> <p>Tri sina Zareme Musajeve glasni su kritičari čelnika Čečenske Republike Ramzana Kadirova i njegove autokratske vladavine. Kadirov je javno zaprijetio da će „eliminirati” članove obitelji Jangulbajev.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 5. listopada 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oštro osudio otmicu i politički motivirano zatvaranje Zareme Musajeve te ih smatra činom odmazde zbog legitimnoga rada njezinih sinova u području ljudskih prava i njihovih političkih stavova; – apelirao na čečenske vlasti da smjesta i bezuvjetno oslobode Zaremu Musajevu, da joj pruže odgovarajuću zdravstvenu skrb i da odmah prekinu svako uznemiravanje civilnog društva i oporbe; – izrazio zabrinutost zbog toga što su tijekom pre-sudskog i sudskog postupka protiv Musajeve odvjetnici za ljudska prava koji su radili na njezinom predmetu Aleksandr Nemov, Aleksandr Savin, Natalija Dobronravova i Aleksandr Karavajev bili meta nadzora, što je oblik zastrašivanja; – oštro osudio brutalni napad na odvjetnika Aleksandra Nemova i novinarku Jelenu Milašinu 4. srpnja 2023. te brutalnu represiju nad borcima za ljudska prava i neovisnim medijima, uključujući slučajeve odvjetnika Natalije Dobronravove, Sergeja Babineca i Olega Habibrahmanova; apelirao na nadležna tijela da provedu transparentnu i temeljitu istragu tih napada i da odgovorne privedu pravdi.
--	--	---

<p>EGIPAT</p> <p>Hišam Kasem</p>	<p>Hišam Kasem je važan liberalni glas u Egiptu, izdavač i zagovornik slobode medija i vladavine prava.</p> <p>Uuoči predsjedničkih izbora 2024., odigrao je ključnu ulogu u osnivanju koalicije „Slobodna struja”, koja okuplja oporbene liberalne stranke i ličnosti te kritizira gospodarske i političke rezultate vlade.</p> <p>Pritvoren je zbog klevete i optužbi za klevetu zbog internetske objave kojom se kritizira bivši ministar Abu Eita te je odbio platiti iznos od 150 EUR za svoju jamčevinu. U kolovozu 2023. uhićen je pod sličnim optužbama, a 16. rujna 2023. osuđen je na šest mjeseci zatvora te mu je Gospodarski prekršajni sud u Kairu izrekao novčanu kaznu. Podnio je žalbu i sud je odgodio njegovo ročište za 7. listopada 2023.</p> <p>Njegova prava na obranu nisu bila primjereno zaštićena, njegovi odvjetnici nisu imali pristup predmetnom spisu prije suđenja te su mu vlasti uskratile pravo na javno saslušanje, a medijima i diplomatskim predstavnicima onemogućile prisustvovanje.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 5. listopada 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao egipatske vlasti da odmah i bezuvjetno oslobode Hišama Kasema i odbace sve politički motivirane optužbe protiv njega; – naglasio važnost održavanja vjerodostojnih, slobodnih i poštenih izbora; potaknuo vlasti da prestanu uznemiravati mirne pripadnike oporbe kao što su kandidat za predsjednika i bivši zastupnik u parlamentu Ahmed al-Tantawi; izrazio duboku zabrinutost zbog egipatskog restriktivnog izbornog postupka; podsjetio da se zakoni o kleveti ne mogu koristiti za zatvaranje političkih protivnika; – potaknuo vlasti da poštuju vladavinu prava, slobodu izražavanja, tiska, medija i udruživanja te neovisnost pravosuđa, da zaustave gušenje oporbe proizvoljnim pritvaranjem, digitalnim nadzorom, prisilnim nestancima i mučenjem, da smjesta i bezuvjetno oslobode desetke tisuća zatvorenika koji su proizvoljno pritvoreni zbog mirnog izražavanja svojeg mišljenja, uključujući Alau Abdela Fattaha i 20 novinara, te da ukinu internetsku cenzuru usmjerenu protiv neovisnih medija; pozdravio ograničeno oslobađanje nepravedno pritvorenih političkih zatvorenika kao što je Patrick Zaki.
--	---	--

<p>EKVATORSKA GVINEJA</p> <p>Julio Obama Mefuman, Feliciano Efa Mangue, Martín Obiang Ondo Mbasogo, Bienvenido Ndong Ono</p>	<p>Julio Obama Mefuman bio je državljanin Španjolske i Ekvatorske Gvineje te član oporbenog pokreta „Movimiento para la Liberación de Guinea Ecuatorial Tercera República (MLGE3R)” (Pokret za oslobođenje Ekvatorske Gvineje – Treća republika). Krajem 2019. otet je u Južnom Sudanu i predsjedničkim zrakoplovom Teodora Obianga prebačen u Ekvatorsku Gvineju. Obami Mefumanu uskraćena je konzularna pomoć, suđeno mu je bez jamstva poštenog suđenja te je u ožujku 2020. u Ekvatorskoj Gvineji osuđen na 60 godina zatvora zbog optužbi za terorizam i sudjelovanje u navodnom pokušaju državnog udara protiv predsjednika Obianga 2017. Preminuo je 15. siječnja 2023. u Mongomu.</p> <p>Feliciano Efa Mangue, dvojni državljanin Španjolske i Ekvatorske Gvineje, kao i Martín Obiang Ondo Mbasogo i Bienvenido Ndong Ono, državljani Ekvatorske Gvineje, bili su članovi iste oporbene skupine te su također oteti i zatvoreni zajedno s Julijem Obamom Mefumanom.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 16. veljače 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oštro osudio smrt španjolskog državljanina Obame Mefumana u pritvoru i smatra da je za to odgovoran diktatorski režim Ekvatorske Gvineje; – pozvao na repatrijaciju njegova tijela i oslobađanje trojice preostalih članova MLGE3R-a; – oštro osudio barbarsku represiju koju ta zemlja provodi nad borcima za ljudska prava, kao i nedostatak demokratskog prostora za političke protivnike i kritičare vlade; – pozvao tijela vlasti u Ekvatorskoj Gvineji da se hitno počnu pridržavati međunarodnog prava o ljudskim pravima i da zajamče da su svi pritvorenici zaštićeni od mučenja i zlostavljanja, da se drže u humanim uvjetima, da im se sudi na poštenim suđenjima i da mogu kontaktirati sa svojim obiteljima i odvjetnicima.
--	--	---

<p>ESVATINI</p> <p>Thulani Maseko, Mthandeni Dube, Mduduzi Bacede Mabuza</p>	<p>Thulani Maseko bio je istaknuti odvjetnik za ljudska prava i sindikalna pitanja te predsjednik esvatinijske prodemokratske organizacije Multi-Stakeholder Forum, poznat po nastojanjima za promicanje demokracije, vladavine prava, dobrog upravljanja i ljudskih prava, ubijen u svojem domu 21. siječnja 2023., samo nekoliko sati nakon što je kralj Mswati III. zaprijetio članovima esvatinijskog prodemokratskog pokreta.</p> <p>Mthandeni Dube i Mduduzi Bacede Mabuza zastupnici su u parlamentu Esvatinija te se od srpnja 2021. nalaze u zatvoru.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 16. veljače 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osudio ubojstvo Thulanija Maseka; – osudio raširena kršenja ljudskih prava u Esvatiniju i pozvao na trenutačno puštanje na slobodu svih političkih zatvorenika i hitan prekid uznemiravanja, nasilja i pritiska na borbe za ljudska prava, sindikaliste, prodemokratske aktiviste i političare; – apelirao na vlasti Esvatinija da poštuju, promiču i štite ljudska prava, uključujući slobodu izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja.
<p>GRUZIJA</p> <p>Mihail Sakašvili</p>	<p>Mihail Sakašvili bivši je gruzijski predsjednik koji je bio čelnik ukrajinskog Nacionalnog vijeća za reforme. Pritvoren je u listopadu 2021. po povratku u Gruziju nakon osmogodišnjeg egzila. Od tada ga gruzijske vlasti drže zatvorenoga na temelju politički motiviranih razloga, a zdravlje mu se tijekom tog razdoblja ozbiljno pogoršalo.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 15. veljače 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao Europsko vijeće i Komisiju da se aktivnije uključe u oslobađanje bivšeg predsjednika Mihaila Sakašvilija te za to da mu se omogući odgovarajuće liječenje u inozemstvu; – ponovio poziv gruzijskim vlastima da oslobode bivšeg predsjednika Mihaila Sakašvilija i da mu omoguće odgovarajuće liječenje u inozemstvu zbog humanitarnih razloga te kao način za smanjenje političke polarizacije; naglasio da slučaj Mihaila Sakašvilija dodatno naglašava važnost provedbe istinske reforme pravosudnog sustava.

<p>GRUZIJA</p> <p>Tamaz Ginturi</p>	<p>Tamaz Ginturi gruzijski je državljanin kojeg su ubile ruske okupacijske snage u selu Kirbali blizu linije administrativnog razgraničenja.</p> <p>Nadalje, ruske okupacijske snage također su otele i zatim, nakon međunarodnog pritiska, oslobodili Levana Dotiašvilija.</p> <p>Ruski okupatori ostaju nekažnjeni za brutalna ubojstva interno raseljenih gruzijskih građana, uključujući Arčila Tatunašvilija, Gigu Othozorija i Davita Bašarulija, kao i za smrt Iraklija Kvarachelije; Drugi, kao što je Irakli Beuba, i dalje su u zatvoru.</p> <p>Gruzijaska vlada je 2018. donijela popis pojedinaca optuženih i osuđenih za kršenje ljudskih prava u okupiranim regijama, nazvan „popis Othozorija-Tatunašvili”.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 23. studenoga 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oštro osudio ubojstvo Tamaza Ginturija i nezakonitu otmicu Levana Dotiašvilija; pozvao na temeljitu istragu tih i drugih ubojstava; pozvao da počinitelji odgovaraju za ta djela i da ih se privede pravdi; – ponovio da čvrsto podržava suverenitet i teritorijalni integritet Gruzije u okviru njezinih međunarodno priznatih granica; oštro osudio nezakonitu rusku okupaciju Abhazije i regije Činvali/Južne Osetije te nastavak nezakonitih aktivnosti postavljanja granica i nametanja putovnica u tim regijama; apelirao na Rusiju da u potpunosti provede sporazum o prekidu vatre od 12. kolovoza 2008. sklopljen uz posredovanje EU-a i bezuvjetno povuče sve okupacijske snage.
<p>HONG KONG</p> <p>Jimmy Lai, Albert Ho, Benny Tai, Chow Hang-Tung, Lee Cheuk-yan, Joshua Wong, Cyd Ho</p>	<p>Jimmy Lai od veljače 2021. pritvoren je na temelju izmišljenih optužbi te je na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti optužen za tajni sporazum sa stranim snagama i za prijevare. Suđenje je započelo u rujnu 2023. te mu prijeti doživotna kazna. Njegovu britanskom odvjetniku odbijeno je dopuštenje da ga zastupa na suđenju. Nekoliko neovisnih medija, kao što su Apple Daily i Stand News, bilo je prisiljeno prekinuti s djelovanjem.</p> <p>Jimmy Lai, Albert Ho, Benny Tai, Chow Hang-Tung, Lee Cheuk-yan, Joshua Wong i Cyd Ho politički su zatvorenici koji su i dalje zatvoreni tijekom dugog razdoblja istražnog zatvora u vrlo teškim uvjetima, dok mnogi od njih imaju ozbiljne zdravstvene probleme.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 15. lipnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – apelirao na vladu Hong Konga da odmah i bezuvjetno pusti na slobodu i odbaci sve optužbe protiv Jimmyja Laija i svih ostalih prodemokratskih predstavnika i aktivista koji su koristili svoju slobodu izražavanja te temeljna i ljudska prava; – pozvao ESVD da na odgovarajući način podupre Ured EU-a u Hong Kongu u pomnom promatranju suđenja, u koordinaciji s predstavništvima država članica EU-a i zemalja sličnih stavova, praćenju ljudskih prava objavljivanjem javnih izjava, kao i u uspostavi kontaktne točke za ljudska prava za borbu za

		<p>ljudska prava i raspravljanju o njihovim slučajevima s vlastima na svim razinama; poziva Ured EU-a da zatraži posjet zatvoru;</p> <p>– osudio pokušaje kineskih vlasti da napadaju članove hongkonške dijaspore unutar EU-a; ponovno pozvao sve države članice EU-a da obustave ugovore o izručenju s Narodnom Republikom Kinom i Hong Kongom.</p>
<p>IRAN</p> <p>Jina Mahsa Amini, mirni prosvjednici Alireza Akbari, Ahmadreza Djalali, Fariba Adelkhah, Oliver Candecastele, Cécile Kohler, Benjamin Brière, Mohammad Ghobadlou</p>	<p>Jinu Mahsu Amini, 22-godišnju Kurdinju i Iranku, u Teheranu je uhitila iranska policija „za moralnost” zbog navodnog nepoštovanja zakona o obveznom nošenju pokrivala. Brutalno je mučena i preminula je 16. rujna 2022. u policijskom pritvoru a da adekvatna istraga nije provedena.</p> <p>Alireza Akbari, bivši zamjenik iranskog ministra obrane, britanskog i iranskog dvojnog državljanstva, osuđen je za špijuniranje Irana u korist Ujedinjene Kraljevine, što je poricao, te je osuđen na smrt i pogubljen.</p> <p>Iranske sigurnosne snage 24. travnja 2016. uhitile su dr. Ahmadrezu Djalaliju, švedsko-iranskog državljanina specijaliziranog za hitnu medicinu i znanstvenika na belgijskom sveučilištu Vrije Universiteit Brussel i talijanskom Università del Piemonte Orientale. U listopadu 2017. osuđen je na smrt na temelju lažnih optužbi za špijunažu nakon izrazito nepravednog suđenja na temelju priznanja iznudenog mučenjem. Iranski Vrhovni sud potvrdio je presudu 17. lipnja 2018.</p> <p>Fariba Adelkhah, francusko-iranska istraživačica, uhićena je u lipnju 2019. i osuđena na pet godina zatvora zbog „ugrožavanja nacionalne sigurnosti”.</p> <p>Olivier Vandecasteele, belgijski državljanin, osuđen je na ukupno 40 godina zatvora i više desetaka udaraca bičem na</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 19. siječnja 2023. Europski parlament je:</p> <p>– pozvao vlasti Islamske Republike da osiguraju trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu svih prosvjednika osuđenih na smrt, uključujući Mohameda Boruganija, Mohamada Gobadlua, Hamida Gareaa Hasanlua, Mahana Sadrata Maranija, Hoseina Mohamadija, Manučera Mehmana Navaza, Sahanda Nurmohamada-Zadeha, Semana Sejdiya, Rezu Ariju, Saleha Mirhašemija Baltagija, Saeda Jakubija Kordaflija, Javada Ruhija, Aršija Takdastana i Mehdija Mohamadifarda; oštro osudio činjenicu da iranski režim kazneni postupak i smrtnu kaznu koristi kao oružje kako bi ugušio izražavanje neslaganja, a ljude kaznio zbog ostvarivanja njihovih temeljnih prava; pozvao Islamsku Republiku da preispita svoj zakonik i ukloni moharebeh („neprijateljstvo prema Bogu”) i mofsed-e-filarz („korupcija na Zemlji”) s popisa kažnjivih djela;</p> <p>– pozvao iranski režim da omogući da neovisno nadležno tijelo u suradnji s međunarodnim organizacijama provede međunarodnu, nepristranu i</p>

	<p>temelju niza izmišljenih optužbi. Kazna mu je izrečena nakon što je najviši belgijski sud suspendirao kontroverzni bilateralni sporazum o razmjenama zatvorenika kojim bi se iranskom diplomatu Assadollahu Assadiju, osuđenom za pokušaj terorizma u Belgiji, omogućilo vraćanje u Islamsku Republiku Iran u zamjenu za Oliviera Vandecasteelea.</p> <p>Cécile Kohler, nastavnica i sindikalistica, njezin partner Jacques Paris, kao i Benjamin Brière, uhićeni su u svibnju 2020. i osuđeni na osam godina i osam mjeseci zatvora zbog „špijunaže”.</p>	<p>učinkovitu istragu kršenja ljudskih prava od strane režima, uključujući ubojstvo Jine Mahse Amini, ubojstva stotina prosvjednika te mučenje i zlostavljanje osoba koje su proizvoljno pritvorene;</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao na hitno puštanje na slobodu svih pojedinaca koji su pritvoreni zbog sudjelovanja u mirnim prosvjedima, kao i svih političkih zatvorenika; pozvao na uvođenje ciljanih restriktivnih mjera u skladu s Uredbom (EU) br. 359/2011 za sve suce koji izriču presude protiv prosvjednika; – zahtijevao da iranski režim pusti na slobodu sve borce za ljudska prava; tražio od iranskog režima da prestane napadati sve borce za ljudska prava u Iranu i da im u svim okolnostima zajamči mogućnost odvijanja legitimnih aktivnosti u području ljudskih prava bez straha od odmazde i bez ikakvih ograničenja, uključujući sudske uznemiravanje; – pozvao iranske vlasti da odmah oslobode sve uhićene državljane EU-a i odbace sve optužbe protiv njih; oštro osudio činjenicu da je belgijski zaposlenik jedne nevladine organizacije Olivier Vandecasteele osuđen na 40 godina zatvora, 74 udaraca bičem i novčanu kaznu u iznosu od 1 milijun EUR na temelju izmišljenih optužbi za špijunažu, kao i nastavak zatvorske kazne i smrtnu kaznu izrečenu švedskom državljaninu Ahmadrezi Djalaliju, kao i ciničan način na koji Islamska Republika koristi talačku diplomaciju kako bi prisilno postigla puštanje na
--	--	--

		slobodu osuđenog terorista Asadollaha Asadija; pozvao na trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu i sigurnu repatrijaciju Ahmadreze Djalalija i Oliviera Vandecasteelea te sedam francuskih državljana koji su još uvijek pritvoreni u Iranu, uključujući Cécile Kohler; najoštrije osudio pogubljenje iransko-britanskog državljanina Alireze Akbarija u Iranu.
MAROKO Omar Radi, Taoufik Bouachrine, Soulaimane Raissouni, Ignacio Cembrero, Maati Monjib, Nasser Zefzafi	<p>Omar Radi je neovisni istraživački novinar koji je izvještavao o prosvjedima pokreta Hirak i korupcijskim skandalima države te je od srpnja 2020. pritvoren i osuđen na šest godina zatvora na temelju izmišljenih optužbi za špijunažu, kao i zbog optužbi za silovanje u srpnju 2021.</p> <p>Taoufik Bouachrine i Soulaimane Raissouni novinari su koji su pritvoreni i osuđeni na zatvorsku kaznu zbog seksualnih kaznenih djela.</p> <p>Ignacio Cembrero i Maati Monjib također su među novinarima koji su pod digitalnim nadzorom, zastrašivani su i sudski uznemiravani i/ili osuđeni na duge zatvorske kazne.</p> <p>Nasser Zefzafi finalist je Nagrade Saharov za 2018. i trenutačno je politički zatvorenik.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 19. siječnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao marokanske vlasti da poštuju slobodu izražavanja i slobodu medija, zajamče pošteno suđenje zatvorenim novinarima i političkim zatvorenicima sa svim jamstvima pravičnog postupka, osiguraju njihovo trenutačno privremeno puštanje na slobodu i prestanu s uznemiravanjem svih novinara, njihovih odvjetnika i obitelji te da ispune svoje međunarodne obveze u pogledu ljudskih prava u skladu sa Sporazumom o pridruživanju između EU-a i Maroka; – apelirao na marokanske vlasti da prekinu nadzor novinara, među ostalim putem špijunskog softvera Pegasus NSO-a, te da donesu i provedu zakonodavstvo za njihovu zaštitu; potaknuo države članice EU-a da prestanu izvoziti tehnologiju za nadzor u Maroko, u skladu s Uredbom EU-a o dvojnoj uporabi.
MJANMAR Članovi NLD-a Novinari	<p>Četrdeset političkih stranaka u Mjanmaru je raspušteno, uključujući Nacionalnu ligu za demokraciju (NLD), jer se nisu registrirale u skladu s režimskim Zakonom o registraciji političkih stranaka.</p> <p>Od siječnja 2022. hunta je zatvorila stotine</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 11. svibnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao na trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu svih političkih zatvorenika; pozvao na hitno okončanje

	<p>članova NLD-a, od kojih su neki umrli u pritvoru.</p>	<p>nezakonitog izvanrednog stanja i neselektivne uporabe sile, ponovnu uspostavu civilne vlasti, povratak na put prema demokraciji i brzo otvaranje parlamenta uz sudjelovanje svih njegovih izabраниh predstavnika;</p> <p>– potaknuo međunarodnu zajednicu da koordinira i iskoristi sve dostupne političke mogućnosti za suradnju s Udruženjem država jugoistočne Azije (ASEAN) i drugim regionalnim akterima kako bi se prevladala kriza, uključujući znatno povećanje potpore vladi nacionalnog jedinstva i demokratskim oporbenim skupinama, rad na uvođenju globalnog embarga na oružje za Mjanmar i upućivanje te zemlje Međunarodnom kaznenom sudu.</p>
<p>NIGER</p> <p>predsjednik Mohamed Bazoum</p>	<p>Mohamed Bazoum je demokratski izabrani predsjednik Nigera, koji je 26. srpnja 2023. nezakonito uhićen, zajedno sa suprugom i sinom, nakon vojnog udara pod vodstvom generala Abdourahamane Tchianija.</p> <p>Predsjednik Bazoum i njegova obitelj od tada se nalaze kao zatvorenici u njegovoj rezidenciji u neprimjerenim uvjetima, bez dovoljno hrane ili struje te s ograničenim pristupom zdravstvenoj skrbi.</p> <p>Cilj protupravnog lišavanja slobode predsjednika Bazouma i njegove obitelji je prisiliti ga da podnese ostavku. Vojna hunta koja je svrgnula izabranu vlast najavila je da će kazneno goniti predsjednika Bazouma zbog „veleizdaje” i „ugrožavanja državne sigurnosti”, što su kaznena djela za koja se može izreći smrtna kazna.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 23. studenog 2023. Europski parlament je:</p> <p>– oštro osudio vojni udar od 26. srpnja 2023.; pozvao na trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu predsjednika Bazouma, njegove obitelji i svih onih koji su proizvoljno pritvoreni, kao i na odbacivanje optužbi podignutih protiv njega;</p> <p>– zatražio hitno vraćanje demokratski izabranog Mohameda Bazouma na mjesto predsjednika Nigera i hitnu ponovnu uspostavu ustavnog poretka.</p>

<p>NIGERIJA</p> <p>Yahaya Sharif-Aminu</p>	<p>Nigerijski pjevač Yahaya Sharif-Aminu doveden je pred viši šerijatski sud u saveznoj državi Kano, gdje mu je suđeno bez pravnog zastupanja te je osuđen na smrt vješanjem zbog navodnog bogohuljenja u pjesmi koju je napisao i podijelio na društvenim mrežama, a koja je sadržavala navodno omalovažavajuće komentare o proroku Muhamedu.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 20. travnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – apelirao na nigerijske vlasti da odmah i bezuvjetno oslobode Yahayu Sharif-Aminua, da odbace sve optužbe protiv njega i zajamče mu pravo na pravičan sudski postupak; pozvao na oslobađanje Rhode Jataue, Mubaraka Bale i drugih koji su suočeni s optužbama za bogohuljenje; – pozvao nigerijske vlasti da poštuju ljudska prava diljem zemlje tako da zajamče da se saveznim, državnim i šerijatskim zakonima nigerijskim državljanima ne uskraćuje zaštita na koju imaju pravo u skladu s nacionalnim ustavom i međunarodnim konvencijama; potaknuo nigerijske vlasti da zakone o bogohuljenju proglase nevažećima na saveznoj i državnoj razini; – potaknuo nigerijsku vladu da riješi problem nekažnjavanja u pogledu optužbi za bogohuljenje.
--	---	--

<p>RUSIJA</p> <p>Aleksej Navaljni, Dmitrij Ivanov, Vladimir Kara-Murza, Joan Kurmojarov, Viktoria Petrova, Maria Ponomarenko, Aleksandra Skočilenko, Dmitrij Talantov, Aleksej Gorinov, Ilija Jašin</p>	<p>Aleksej Navaljni je istaknuta ruska politička ličnost i dobitnik Nagrade Saharov za 2021., kojega je Kremlj otrovao nervnim agensom novičokom, pritvoren od 17. siječnja 2021. i trenutačno je zatvoren u kažnjeničkoj koloniji.</p> <p>Dmitrij Ivanov, Vladimir Kara-Murza, Joan Kurmojarov, Viktoria Petrova, Maria Ponomarenko, Aleksandra Skočilenko, Dmitrij Talantov, Aleksej Gorinov i Ilija Jašin drugi su politički zatvorenici u Rusiji koji su kazneno gonjeni isključivo zbog svoje povezanosti s Navaljnim.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 16. veljače 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao na oslobađanje Navaljnog i svih drugih političkih zatvorenika u Rusiji koji su kazneno gonjeni isključivo zbog svoje povezanosti s Navaljnim, protivljenja agresivnom ratu protiv Ukrajine ili na temelju članka 207. stavka 3. ruskog Kaznenog zakona; – apelirao na Vijeće da usvoji restriktivne mjere protiv osoba odgovornih za proizvoljne kaznene progone i mučenja prosvjednika protiv rata.
<p>RUSIJA</p> <p>Aleksej Navaljni, Vladimir Kara-Murza, Ilija Jašin, Aleksej Gorinov i drugi</p>	<p>Aleksej Navaljni, istaknuta ruska politička ličnost i dobitnik Nagrade Saharov za 2021., i dalje je zatvoren u kažnjeničkoj koloniji, gdje je izložen zlostavljanju, uključujući mučenje, proizvoljno kažnjavanje i psihološki pritisak.</p> <p>Vladimir Kara-Murza, rusko-britanski novinar i oporbeni aktivist, 17. travnja 2023. osuđen je na 25 godina zatvora zbog kritiziranja režima Vladimira Putina i njegove ratne agresije na Ukrajinu.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 20. travnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oštro osudio politički motiviranu presudu ruskih vlasti protiv Vladimira Kara-Murze i zahtijevao trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu njega i Alekseja Navaljnog, kao i puštanje na slobodu svih drugih političkih zatvorenika; – izrazio duboku zabrinutost zbog brzog pogoršanja zdravlja Vladimira Kara-Murze i Alekseja Navaljnog te podsjetio Rusiju na njezine međunarodne obveze, posebno u pogledu pristupa liječenju, odvjeticima i komunikaciji s njihovim obiteljima; – potaknuo Vijeće da usvoji stroge sankcije u okviru globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki) protiv ruskih sudaca, tužitelja i drugih pojedinaca odgovornih za

		<p>proizvoljne kaznene progone, pritvaranja i mučenja u kontekstu politički motiviranih suđenja;</p> <p>– apelirao na Europsku uniju i Ujedinjenu Kraljevinu da ulažu koordinirane napore za puštanje Vladimira Kara-Murze na slobodu.</p>
<p>RUSIJA</p> <p>Tigran Ogenesjan, Mikita Hanhanov</p>	<p>Ruska Federacija je 24. svibnja 2023. optužila Tigrana Ogenesjana i Mikitu Hanhanova, rođene 2006., za navodno planiranje sabotaže na željeznici Berdjansk. U skladu s člankom 281. ruskog Kaznenog zakona prijeti im kazna zatvora u trajanju do 20 godina i nije im pružena odgovarajuća pravna pomoć.</p> <p>Kazneni progon Tigrana Ogenesjana i Mikite Hanhanova bio je praćen višemjesečnim nasilnim ispitivanjem ruskih vlasti, koje je započelo 30. rujna 2022. te je uključivalo premlaćivanje i mučenje maloljetnika elektrošokovima kako bi se od njih iznudila priznanja, uz uznemiravanje njihovih obitelji.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 15. lipnja 2023. Europski parlament je:</p> <p>– zahtijevao hitan prekid postupka i odbacivanje svih optužbi protiv Tigrana Ogenesjana i Mikite Hanhanova te njihovo trenutačno puštanje na slobodu; pozvao Međunarodni odbor Crvenog križa da omogući njihov siguran povratak na teritorij pod kontrolom Ukrajine; pozvao posebnog predstavnika glavnog tajnika UN-a za pitanja nasilja nad djecom da istraži slučaj; pozvao na to da se osobe odgovorne za kazneni progon dodaju na popis sankcija EU-a; pozvao na oslobađanje svih ukrajinskih građana koje je Rusija nezakonito pritvorila;</p> <p>– osudio postupke Rusije koji su namjerno usmjereni protiv ukrajinske djece, uključujući prisilno preseljenje unutar ukrajinskog teritorija koji je Rusija privremeno okupirala, nezakonite deportacije u Rusiju i</p>

		Bjelorusiju, nezakonita posvajanja i pokušaje nametanja takozvanog „preodgoja”; ponovno pozvao Komisiju i Vijeće da za djecu koja bježe ili su pogođena ratom donesu paket mjera EU-a i Ukrajine za zaštitu djece.
SUDAN Djeca zarobljena u borbama	<p>Sudanska vojska i Snaga za brzu potporu nastavljaju nasilnu borbu za moć, čime se krši međunarodno humanitarno pravo.</p> <p>Zbog tog je nasilja umrlo na tisuće nedužnih civila, raseljeno je više od 1,2 milijuna ljudi, a njih gotovo 500 000 moralo je pobjeći u susjedne zemlje, što ugrožava stabilnost u regiji.</p> <p>Više od 13,6 milijuna djece u Sudanu hitno treba humanitarnu pomoć. Prije trenutačne krize oko 3 milijuna djece trpjelo je od pothranjenosti, dok je 70 djece umrlo od pothranjenosti, dehidracije i infekcija u sirotištu Mygoma u Khartoumu.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 15. lipnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozvao sve strane da odmah prekinu sve vojne akcije, omogućće neograničen pristup humanitarnoj pomoći i ponovno započnu pregovore o dogovorenom mirovnom sporazumu; u potpunosti podržao sve regionalne i međunarodne napore za postizanje mirnog rješenja; pozdravio sve posredničke napore regionalnih i međunarodnih aktera te Međuvladinog tijela za razvoj u Džiddi i Addis Abebi; – pozvao EU i njegove države članice da osiguraju da nakon sporazuma o trajnom prekidu vatre slijedi proces demokratske reforme za uspostavu dugo očekivane civilne vlade kojoj su se obvezali svi akteri, uključujući vojsku; pozvao ih da u okviru globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava hitno razmotre ciljane sankcije protiv

		<p>osoba odgovornih za kršenja ljudskih prava;</p> <p>– pozvao EU i njegove države članice da budu spremni pružiti neposrednu potporu i humanitarnu pomoć žrtvama ovog sukoba, uključujući interno raseljene osobe i osobe koje traže utočište u drugim zemljama, među ostalim izdavanjem privremenih putnih isprava.</p>
<p>TUNIS</p> <p>Noureddine Boutar, Chaima Issa, Issam Chebbi, Ghazi Chaouachi, Khayam Turki, Jaouhar Ben Mbarek, Salah Attia, Khalifa Gasm</p>	<p>Noureddine Boutar novinar je i direktor najveće neovisne radijske postaje u Tunisu kojega su uhitile protuterorističke jedinice na politički motiviranim osnovama i neutemeljenim optužbama.</p> <p>Chaima Issa, Issam Chebbi, Ghazi Chaouachi, Khayam Turki, Jaouhar Ben Mbarek, Salah Attia i Khalifa Gasm novinari su i sindikalisti koji su uhićeni na sličnim neutemeljenim osnovama.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 16. ožujka 2023. Europski parlament je:</p> <p>– apelirao na tuniske vlasti da oslobode Noureddinea Boutara i sve ostale koji su proizvoljno pritvoreni, uključujući novinare, suce, odvjetnike, političke aktiviste i sindikaliste kao što je Anis Kaabi, te da poštuju slobodu izražavanja i udruživanja te sindikate i prava radnika, u skladu s tuniskim Ustavom i međunarodnim ugovorima, uključujući konvencije Međunarodne organizacije rada;</p> <p>– osudio kriminalizaciju međunarodne sindikalne solidarnosti kao očitog napada na UGTT i globalni sindikalizam.</p>

<p>VENEZUELA</p> <p>María Corina Machado, Leopoldo López, Henrique Capriles, Freddy Superlano</p>	<p>María Corina Machado, Leopoldo López, Henrique Capriles i Freddy Superlano istaknute su političke ličnosti u Venezueli, koje su već 15 godina politički diskvalificirane.</p>	<p>U svojoj rezoluciji od 13. srpnja 2023. Europski parlament je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oštro osudio proizvoljnu i neustavnu odluku da se María Corina Machado, Leopoldo López, Henrique Capriles i Freddy Superlano, među ostalim kandidatima, spriječe da se kandidiraju na izborima te uplitanje Madurova režima u izborni proces; – pozvao na neovisni postupak nominacije za imenovanja članova Nacionalnog izbornog povjerenstva; – pozvao EU da podrži povratak demokraciji u Venezueli i da izvrši pritisak na venezuelski režim da oslobodi sve političke zatvorenike.
---	---	---

PRILOG II.:
POPIS DOBITNIKA I FINALISTA NAGRADE SAHAROV KOJI SU PRITVORENI I
LIŠENI SLOBODE

Godina dodjele Nagrade Saharov	Ime i prezime	Dobitnik/ica / Finalist/ica	Država	Status (pritvor / kućni pritvor / privremeno pušten/a na slobodu)	Trajanje kazne zatvora	Datum pritvaranja
2021.	Aleksej Navaljni	dobitnik	Rusija	pritvor	3,5 + 9 + 19 godina	posljednji put pritvoren 17.2.2021., posljednji put osuđen 4.8.2023.
2020.	Sjargej Cihanouski	dobitnik	Bjelarus	pritvor	18 godina	pritvoren 29.5.2020., osuđen 14.12.2021.
	Marija Kaljesnikava	dobitnica		pritvor	11 godina	pritvorena 7.9.2020., osuđena 6.9.2021.
	Mikola Statkevič	dobitnik		pritvor	14 godina	posljednji put pritvoren 31.5.2020., posljednji put osuđen 14.12.2021.
	Ales Bjaljacki	dobitnik		pritvor	10 godina	posljednji put pritvoren 15.7.2021, posljednji put osuđen 3.3.2023.
2020.	Porfirio Sorto Cedillo, José Avelino Cedillo, Orbin Naún Hernández, Kevin Alejandro Romero, Arnold Javier Aleman, Ever Alexander Cedillo, Daniel Marquez i Jeremías Martínez Díaz	finalisti	Honduras	pritvor	nepoznato	1. rujna 2019., pušteni na slobodu 24. veljače 2022., nakon presude Vrhovnog suda Hondurasa
2019.	Ilham Tohti	dobitnik	Kina	pritvor	nepoznato	23. rujna 2014.
2018.	Nasser Zefzafi	finalist	Maroko	pritvor	20 godina	5. travnja 2019.
2017.	Dawit Isaak	finalist	Eritreja	pritvor u izolaciji	nepoznato	23. rujna 2001.
2015.	Raif Badawi	dobitnik	Saudijska Arabija	pušten na slobodu 11. ožujka 2022., i dalje pod desetogodišnjom zabranom putovanja	10 godina	osuđen 17. prosinca 2012., ali presuda objavljena 30. ožujka 2013.

2012.	Nasrin Sotoudeh	dobitnica	Iran	pritvor, privremeno otpuštena zbog zdravstvenih razloga u srpnju 2021., ponovno uhićena 29.10.2023. i puštena na slobodu 15.11.2023.	38 godina	6. ožujka 2019. (zadnji put)
	Jafar Panahi	dobitnik	Iran	pritvor od 2022., oslobođen 3.2.2023. nakon štrajka gladu	6 godina	u srpnja 2022. prisiljen služiti kaznu zatvora u trajanju od 10 godina
2011.	Razan Zaitounh	dobitnica	Sirija	oteta 2013. godine; pretpostavlja se da je pritvorena i ubijena		9. prosinca 2013.
2009.	Memorial – Oleg Orlov	dobitnik	Rusija	oslobođen nakon primitka novčane kazna 11.10.2023. u protuvrijednosti od 1520 EUR		pod istragom od ožujka 2023., suđenje započelo 8.6.2023.; oslobođen, uz zabranu putovanja; Memorial izbrisan kao pravni subjekt u siječnju 2022.

**PRILOG III.:
POPIS REZOLUCIJA**

Popis rezolucija koje je Europski parlament donio od prosinca 2022. i koje su izravno ili neizravno povezane s kršenjima ljudskih prava u svijetu

Država/Regija	Datum usvajanja na plenarnoj sjednici	Naslov
<i>Afrika</i>		
Alžir+	11.5.2023.	O slobodi medija i slobodi izražavanja u Alžiru – slučaj novinara Ihsanea El-Kadija
Čad+	15.12.2022.	Gušenje mirnih prosvjeda u Čadu koje provodi vojna hunta
Egipat	5.10.2023.	Egipat, posebno izricanje kazne Hišamu Kasemu
Maroko+	19.1.2023.	Položaj novinara u Maroku, posebno slučaj Omara Radija
Niger	23.11.2023.	Nezakonito pritvaranje predsjednika Mohameda Bazouma u Nigeru
Nigerija+	20.4.2023.	Smrtna kazna na koju je u Nigeriji zbog bogohuljenja osuđen pjevač Yahaya Sharif-Aminu i pogubljenje koje mu prijete
Sudan+	15.6.2023.	O humanitarnoj situaciji u Sudanu, posebno o smrti djece koja se nalaze u središtu borbe
<i>Sjeverna i Južna Amerika</i>		
Brazil+	19.1.2023.	Nasilan napad na brazilske demokratske institucije
Kuba	12.7.2023.	Status Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji između EU-a i Kube u svjetlu nedavnog posjeta Visokog predstavnika toj zemlji
Gvatemala	14.9.2023.	Gvatemala: stanje nakon izbora, vladavina prava i neovisnost pravosuđa
Nikaragva	15.6.2023.	O stanju u Nikaragvi
Venezuela+	13.7.2023.	O političkim diskvalifikacijama u Venezueli
<i>Azija</i>		
Afganistan+	20.4.2023.	O gušenju prava na obrazovanje i

		represiji protiv boraca za to pravo u Afganistanu, uključujući slučaj Matiullaha Wese
Afganistan	5.10.2023.	Stanje ljudskih prava u Afganistanu, posebno progon bivših vladinih dužnosnika
Bangladeš	14.9.2023.	Stanje ljudskih prava u Bangladešu, posebno slučaj organizacije Odhikar
Kina+	15.12.2022.	Gušenje mirnih prosvjeda diljem Narodne Republike Kine koje provodi kineska vlada
Hong Kong	15.6.2023.	O pogoršanju stanja temeljnih sloboda u Hong Kongu, a posebno o slučaju Jimmyja Laia
Indija	13.7.2023.	O Indiji, stanju u Manipuru
Iran+	19.1.2023.	Odgovor EU-a na prosvjede i pogubljenja u Iranu
Iran	16.3.2023.	Iran: osobito trovanje stotina učenica
Iran	23.11.2023.	Najnoviji napadi na žene i borce za prava žena u Iranu te proizvoljno pritvaranje državljana EU-a u Iranu
Kirgistan	13.7.2023.	Represija u pogledu medija i slobode izražavanja u Kirgistanu
Mjanmar	11.5.2023.	O Mjanmaru, posebno o raspuštanju demokratskih političkih stranaka
Uzbekistan	4.10.2023.	Uzbekistan
<i>Europa i zemlje Istočnog partnerstva</i>		
Armenija/Azerbajdžan+	19.1.2023.	Humanitarne posljedice blokade u Gorskom Karabahu
Armenija/Azerbajdžan	5.10.2023.	Stanje u Gorskom Karabahu nakon napada Azerbajdžana i stalne prijetnji Armeniji
Azerbajdžan	15.3.2023.	Odnosi EU-a i Azerbajdžana
Azerbajdžan	14.9.2023.	Slučaj dr. Gubada Ibadoghlua, zatvorenoga u Azerbajdžanu
Bjelarus+	11.5.2023.	O Bjelarusu: nehumano postupanje prema istaknutom oporbenom čelniku Viktoru Babariki i njegova hospitalizacija
Bjelarus	13.9.2023.	Odnosi s Bjelarusom
Čečenija	5.10.2023.	Slučaj Zareme Musajeve u Čečeniji
Gruzija	14.12.2022.	Godišnje izvješće o provedbi Sporazuma o pridruživanju između

		EU-a i Gruzije
Gruzija	23.11.2023.	Ubojstvo gruzijskog državljanina Tamaza Ginturija od strane ruskih okupacijskih snaga u Gruziji
Mađarska	1.6.2023.	O povredama vladavine prava i temeljnih prava u Mađarskoj i zamrznutim sredstvima EU-a
Moldova	19.4.2023.	O izazovima s kojima se suočava Republika Moldova
Moldova	5.10.2023.	Pregled napretka Moldove na njezinu putu prema EU-u
Ukrajina/Rusija	19.1.2023.	Uspostava suda za zločin agresije nad Ukrajinom
Ukrajina/Rusija	16.2.2023.	Godina dana ruske invazije i ratne agresije na Ukrajinu
Ukrajina	15.12.2022.	90 godina nakon gladomora: priznanje masovnog ubojstva izgladnjivanjem kao genocida
Rusija	16.2.2023.	Nedavno pogoršanje neljudskih zatvorskih uvjeta Alekseja Navaljnog i drugih političkih zatvorenika u Rusiji
Rusija+	20.4.2023.	O represiji u Rusiji, posebno slučajevima Vladimira Kara-Murze i Alekseja Navaljnog
Rusija+	15.6.2023.	O mučenju i kaznenom progonu ukrajinskih maloljetnika Tigrana Ogenesjana i Mikite Hanhanova u Ruskoj Federaciji
Rusija	9.11.2023.	Učinkovitost sankcija EU-a protiv Rusije
Srbija/Kosovo	19.10.2023.	Dijalog Srbije i Kosova: nedavni razvoj događaja, uključujući stanje u općinama na sjeveru Kosova
<i>Bliski istok</i>		
Bahrein+	15.12.2022.	Slučaj borca za ljudska prava Abdulhadija Al-Havadže u Bahreinu
Izrael/Palestina	14.12.2022.	Izgledi za postizanje dvodržavnog rješenja za Izrael i Palestinu
Izrael/Palestina	19.10.2023.	Gnjusni teroristički napadi Hamasa na Izrael, pravo Izraela da se brani u skladu s humanitarnim i međunarodnim pravom te humanitarna situacija u Gazi
Libanon	12.7.2023.	Stanje u Libanonu

Palestina	12.7.2023.	Odnosi s Palestinskom samoupravom
<i>Transverzalna pitanja</i>		
Ljudska prava i demokracija	18.1.2023.	Ljudska prava i demokracija u svijetu i politika Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2022.
Vanjska i sigurnosna politika	18.1.2023.	Provedba zajedničke vanjske i sigurnosne politike – godišnje izvješće za 2022.
Nasilje nad ženama i nasilje u obitelji	15.2.2023.	Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji: pristupanje EU-a
Status žena	15.2.2023.	Prioriteti EU-a za 67. sjednicu Komisije UN-a o statusu žena
Borci za ljudska prava	16.3.2023.	Smjernice EU-a o borcima za ljudska prava
Opća dekriminalizacija homoseksualnosti	20.4.2023.	Opća dekriminalizacija homoseksualnosti u svjetlu nedavnih događaja u Ugandi
Industrijska konkurentnost, trgovina i kvalitetna radna mjesta	16.2.2023.	O strategiji EU-a za poticanje industrijske konkurentnosti, trgovine i kvalitetnih radnih mjesta
Jednaka prava osoba s invaliditetom	13.12.2022.	Prema jednakim pravima za osobe s invaliditetom
Vanjsko upletanje u sve demokratske procese u Europskoj uniji, uključujući dezinformiranje	1.6.2023.	Vanjsko upletanje u sve demokratske procese u Europskoj uniji, uključujući dezinformiranje
Ciljevi održivog razvoja	15.6.2023.	Provedba i ostvarivanje ciljeva održivog razvoja
Zaštita novinara	11.7.2023.	Zaštita novinara u svijetu i politici Europske unije u tom području
Traganje i spašavanje na Sredozemlju	13.7.2023.	Potreba za djelovanjem EU-a u području traganja i spašavanja na Sredozemlju
Romska djeca	4.10.2023.	Segregacija i diskriminacija romske djece u obrazovnom sustavu

**PRILOG IV.: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Protection International
Intermon
Oxfam – ured u EU-u
Oxfam Senegal
International Federation for Human Rights (FIDH)
Search for Common Ground (SFCG)
Anti-Slavery International
Cairo Institute for Human Rights Studies
Human Rights Watch
Christian Solidarity Worldwide (CSW)
Front Line Defenders
International Rehabilitation Council for Torture Victims (IRCT)
Civil Rights Defenders
International Dalit Solidarity Network (IDSN)
End FGM European Network
stručnjaci u organizaciji Risk Network
profesor u području prava, sukoba i globalnog razvoja na Sveučilištu u Readingu

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

7.11.2023

PISMO ODBORA ZA PRAVA ŽENA I RODNU RAVNOPRAVNOST

g. David McAllister
Predsjednik
Odbor za vanjske poslove
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu i politici Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2023. (2023/2118(INI))

Poštovani g. predsjedniče

u okviru navedenog predmeta, Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Pisanim postupkom od 13. srpnja 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 7. studenoga. Na toj istoj sjednici¹, Odbor je odlučio pozvati Odbor za vanjske poslove da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge.

S poštovanjem,

Robert Biedroń

---

¹ Na konačnom glasovanju nazočni su bili: Isabella Adinolfi, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Seán Kelly, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Radka Maxová, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans, Angelika Winzig, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska.

PRIJEDLOZI

1. Osuđuje stalno nazadovanje u pogledu ljudskih prava, uključujući prava žena i rodnu ravnopravnost, pri čemu su posebno ugrožene i pod stalnom prijetnjom novinarke, aktivistice i braniteljice ljudskih prava, uključujući braniteljice spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava; osuđuje ozbiljno kršenje ljudskih prava u Afganistanu otkad su talibani preuzeli vlast u zemlji, posebno politiku rodnog aparthejda kojom se nastoje ugnjetavati prava žena, djevojaka i djevojčica; osuđuje iranski parlament zbog donošenja drakonskog novog zakonodavstva kojim se nameću strože kazne ženama koje krše pravila o hidžabu; ponovno izražava svoju nepokolebljivu potporu pokretu „Žena, život i sloboda” u Iranu; nadalje napominje da je poštovanje ljudskih prava nužno za funkcioniranje demokracije; ponovno poziva na potpunu provedbu akcijskog plana GAP III te na to da politike rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena, djevojaka i djevojčica postanu prioritet u vanjskim odnosima EU-a, bilateralno i na multilateralnim forumima; naglašava da poštovanje temeljnih prava i sloboda mora biti neizostavan dio procesa pristupanja EU-u; naglašava da su ljudska prava, demokracija i vladavina prava međuovisni i da sve države članice EU-a moraju u potpunosti poštovati vrijednosti EU-a; naglašava potrebu da EU štiti temeljna prava, s posebnim naglaskom na njegovoj vanjskoj dimenziji, kako bi bio pouzdan akter u europskim i globalnim vanjskim odnosima, među ostalim i za žene i LGBTI osobe; u tom pogledu naglašava da u državama članicama raste broj antirodnh, antidemokratskih i homofobnih inicijativa; naglašava da zonama bez LGBTI osoba uvedenima u Poljskoj 2019. i homofobnim ubojstvima u Slovačkoj nije mjesto u našoj uniji te poziva populističke stranke u tim državama članicama da potiču toleranciju i poštuju dostojanstvo pojedinca; primjećuje sve veće nazadovanje u području spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, što su temeljna prava, te naglašava da su napadi na spolno i reproduktivno zdravlje i prava uspostavljena taktika antidemokratskih aktera kako bi se dodatno narušila prava i slobode u Europskoj uniji i na međunarodnoj razini;
2. naglašava da su žene, djevojke i djevojčice, uključujući LGBTI osobe, ranjivije u sukobima; osuđuje ničim izazvan i nezakonit rat Rusije protiv Ukrajine i njegove nerazmjerne posljedice za žene, djevojke i djevojčice; prepoznaje hrabrost ukrajinskih vojnkinja koje pružaju potporu koja nije vojne prirode, što predstavlja drugu liniju obrane na terenu; poziva na to da se utvrdi odgovornost Rusije za sva kršenja ljudskih prava žena, djevojaka i djevojčica, uključujući, ali ne ograničavajući se na sve činove rodno uvjetovanog nasilja poput seksualnog nasilja i silovanja; poziva na to da se osigura da sve žrtve imaju pristup pravosuđu;
3. oštro osuđuje sve oblike rodno uvjetovanog nasilja i poziva na odlučno djelovanje s ciljem zaustavljanja seksualnog nasilja kao ratnog oružja, pružanja pomoći žrtvama i njihove zaštite te povećanja njihova pristupa pravosuđu; napominje da u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1820 (2008.) silovanje i drugi oblici seksualnog nasilja mogu predstavljati ratni zločin, zločin protiv čovječnosti ili sastavni dio zločina genocida; poziva države članice da poštuju svoje obveze u pogledu kaznenog progona osoba odgovornih za takva djela i naglašava da je važno zaustaviti nekažnjavanje; sa zabrinutošću primjećuje prakticiranje genitalnog sakaćenja žena, dječjih i prisilnih brakova, nasilja iz časti, takozvane moralne policije i trgovine ženama, djevojkama i djevojčicama; pozdravlja pristupanje EU-a Istanbulskoj konvenciji i potiče sve zemlje

u Europi da je provedu; naglašava važnost utvrđivanja rodno uvjetovanog nasilja kao vrste kaznenog djela u skladu s člankom 83. stavkom 1. UFEU-a i ponavlja da se silovanje na temelju izostanka pristanka mora kriminalizirati u skladu s pravom EU-a;

4. ističe da su žene, djevojke i djevojčice koje pripadaju etničkim i vjerskim manjinama te manjinama na temelju uvjerenja još izloženije rodno uvjetovanom nasilju i diskriminaciji; upozorava na stalnu diskriminaciju LGBTI+ osoba i poziva EU i njegove države članice da nedvosmisleno osude svaku stigmatizaciju, zločine iz mržnje i govor mržnje, progon, takozvane konverzijske terapije, genitalno sakaćenje interseksualnih osoba, korektivno silovanje i sve oblike nasilja;
5. naglašava da su spolno i reproduktivno zdravlje i prava ljudska prava i da ih države članice EU-a moraju poštovati u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava te je duboko zabrinut zbog globalnog nazadovanja u pogledu rodne ravnopravnosti te spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, među ostalim i u EU-u; osuđuje odluku poljskog ustavnog suda iz listopada 2020. i odluku mađarske vlade da prisili osobe koje traže pobačaj da poslušaju otkucaj srca fetusa te poziva na hitno ukidanje te odluke; naglašava važnost pružanja primjera i ponovno poziva da se pravo na zakonit i siguran pobačaj ugradi u Povelju EU-a o temeljnim pravima; poziva EU da u sklopu promicanja ljudskih prava i ostvarivanja ciljeva održivog razvoja prednost da pristupu spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima; poziva na pružanje potpore borcima za ljudska prava i organizacijama civilnog društva koji se bave promicanjem i olakšavanjem pristupa spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima, a čiji je rad ugrožen sužavanjem prostora za djelovanje civilnog društva; ističe potrebu za humanitarnom pomoći koja uzima u obzir rodno osjetljiva pitanja, kako bi mogla doprijeti do najranjivijih skupina kojima je potrebna pomoć; poziva na univerzalan pristup uslugama povezanim sa spolnim i reproduktivnim zdravljem i pravima, a posebno na dostupnost zdravstvenih centara za spolno i reproduktivno zdravlje i prava, uključujući sveobuhvatno planiranje obitelji, kontracepciju i nepristrane informacije, prenatalnu, porodnu i postnatalnu skrb, kao i skrb za osobe zaražene HIV-om, uključujući PEP/PREP lijekove; ponovno naglašava da je uskraćivanje kvalitetnih sveobuhvatnih usluga u području spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava oblik rodno uvjetovanog nasilja; naglašava da je ženama, djevojkama i djevojčicama tijekom sukoba i raseljavanja potreban stalan pristup uslugama povezanim sa spolnim i reproduktivnim zdravljem, uključujući pristup sigurnom porođaju, uslugama planiranja obitelji, zakonitom i sigurnom pobačaju i kliničkoj obradi u slučaju silovanja; poziva na to da se na raspolaganje stave financijska sredstva za pružanje ključnih i spasonosnih usluga u području spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, u skladu s paketom UN-a o minimalnim početnim uslugama; osuđuje druge kontinuirane pokušaje stigmatizacije i smanjenja pristupa spolnoj i reproduktivnoj zdravstvenoj skrbi; osuđuje sve prijetnje, napade i kazne upućene aktivistima koji pomažu ženama u pristupu kontracepciji ili pobačaju, kao što je osuda Justyne Wydrzyske u Poljskoj u ožujku 2023.;
6. ističe kako je važno djevojčicama osigurati pristup kvalitetnom obrazovanju i jednake mogućnosti koji su preduvjeti za osnaživanje žena i potpuno uživanje njihovih prava; ponovno ističe važnost sveobuhvatnog spolnog odgoja prilagođenog dobi i utemeljenog na dokazima, unutar i izvan EU-a, kako bi se iskorijenili rodni stereotipi i štetne društvene norme; napominje da je sveobuhvatno obrazovanje, uključujući, ali ne ograničavajući se na prirodne znanosti kao što su predmeti u području STEM-a, važno

za stjecanje vještina, dostojanstven rad i radna mjesta budućnosti, kao i za suzbijanje rodnih stereotipa i pristranosti.

**PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA
OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE**

Sljedeći popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestiteljice. Izvjestiteljica je tijekom pripreme mišljenja, do njegova usvajanja u odboru primila informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Izvjestiteljica izjavljuje da nije primila informacije ni od jednog subjekta ili osobe.
Izvjestiteljica Arba Kokalari

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	28.11.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 42 -: 7 0: 9
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Pedro Marques, David McAllister, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Sattouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yebou, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Vladimír Bilčík, Jakop G. Dalunde, Loucas Fourlas, Christophe Grudler, Anja Haga, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, María Soraya Rodríguez Ramos, Bert-Jan Ruissen, Mick Wallace, Elena Yoncheva, Milan Zver
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Clare Daly, Mónica Silvana González, Miguel Urbán Crespo

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

42	+
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Loucas Fourlas, Michael Gahler, Anja Haga, Sandra Kalniete, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, David McAllister, Francisco José Millán Mon, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, María Soraya Rodríguez Ramos, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Mónica Silvana González, Pedro Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Elena Yoncheva
Verts/ALE	Jakop G. Dalunde, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

7	-
ECR	Hermann Tertsch
ID	Jean-Lin Lacapelle, Bernhard Zimniok
NI	Kinga Gál, Márton Gyöngyösi
PPE	Sunčana Glavak, Željana Zovko

9	0
ECR	Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers
NI	Kostas Papadakis
The Left	Clare Daly, Miguel Urbán Crespo, Mick Wallace

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani